49՝ ՏԱՐԻ Թիւ 1569 Կ. ՊՈԼԻՍ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 3 – 16 ՕԳՈՍՏՈՍ 1906 25 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԱԽԻՐ 1324 – 3 ՕԳԻՍԹՈՍ 1322

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղչ Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանկունեաց Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزیته‌در
صاحب امتیازی: اومانس فریه
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԳԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՆԽԻԿ Տարեկան Վեցամեայ
Պոլսոյ համար 80 ղր. 50 ղր.
Գաւառներու համար 108 » 60 »
Արտասահմանի համար 25 ֆր. 18 ֆր.
ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տող 5 դրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ ՀԱՄԱՐ

Պատարագին ի պատասխան Կորիւն վարդապետ գրած էր. «Ես այդ բացատրութիւնը (Պատարագ բառը) ճիշդ չեմ գտներ... պատարագ բացատրութիւնը յետոյ սկսած է գործածուիլ»։ Մենք հաստատեցինք ի Ս. Գրոց թէ պատարագ բառը ինչպէս հին օրինաց նոյնպէս նոր օրինաց մէջ գործածուած է, մէջ բերելով Առաքելոց և հայրապետաց վկայութիւնները, և ըսելով թէ պատարագին յետսամուտ լինելը բողոքականաց անկ է ասել, որոնք Կիպրիանոսի կը վերագրեն զայն։

Վարդապետը իր սխալումը պատասխանին մէջ յառաջ կը տանի և կ'աւելցնէ Միւս բոլոր յիշած պատարագ բառերը ցոյց կուտան Յիսուսի զոհուիլը, պատարագուիլը Խաչին վրայ և բնաւ երբեք հաղորդութիւնը... մենք բողոքական չենք, ոչ ալ բողոքականամիտ։»

Յետոյ լեզուաբանական խնդիր կը յուզէ. «Լնուլը՝ կատարել պէտք է թարգմանել, կ'ըսէ, ինչպէս եղած է բողոքականաց Աւետարանին մէջ, ոչ թէ բերին լեցնել։»

Ահա մեր պատասխանը։

Հոմանիշ բառերը իրենց յատուկ առումները ունին, և մին միւսին տեղ չեն գործածուիր անխտիր, թէեւ ընդհանուր նշանակութեամբ նոյնիմաստ բառեր կ'իմացուին, ինչպէս է գնդալ, դողալ։

Գնդալ կը նշանակէ ունեցած հարստութեան վրայ դողալ որ չհատնի, մինչեւ իսկ կենաց անհրաժեշտ ծախքերէն զրկել զինքը։ Չըսուիր ցուրտէն գնդալ, այլ՝ ցուրտէն դողալ։

Պաղիլ, ցրտանալ, ուռծանալ հոմանիշ են, բայց միեւնոյն յատուկ իմաստը չունին. Ջուրը ուռծցաւ չըսուիր, բայց երբ ուզենք հասկցնել թէ սէրը, մտերմութիւնը, հաւատքը ցրտացաւ, հեռացաւ, դադրեցաւ, այն ատեն կ'ըսենք՝ սէրը, մտերմութիւնը, հաւատքը ուռծցաւ, բայց պաղիլ բայը առ հասարակ կարելի է գործածել։

Կորիզ, կուտ, թին հոմանիշ բառեր են և կը նշանակեն կուս, բայց թին (խաղողի կուտ) չի գործածուիր կորիզի (գեղձի կուտ) տեղ, իսկ կուտը առհասարակ ամէնուն տեղ կը գործածուի։

Այսպէս ալ լնուլ, կատարել հոմանիշ են, երկուքն ալ լմնցնել կը նշանակեն, և մէկ մէկու տեղ կը գործածուին, բայց լնուլ միշտ կարելի չէ գործածել կատարելի (հրամանը, պայմանը, պատուէրը, խնդիրը, օրէնքը) տեղ։

Մատթէի Ե. գլխէն մէջ բերած հատուածիս մէջ լնուլ իր յատուկ առումը ունի. Յիսուս կ'ըսէ. «ոչ եկի լուծանել զօրէնս կամ զմարգարէս, այլ լնուլ.» այսինքն, ինչ որ թերի էր, ինչ որ պէտք ունէր կատարելագործուելու, ամբողջացնելու, նուիրագործելու լրացուց։

Յիսուս այդ յայտնութիւնը ընդէլէն անմիջապէս վերջը կը ցուցնէ մեզ հին օրինաց ամէն թերի կողմերը, զորս ինք կը լնու, ոչ թէ կը կատարէ։

Հին օրինաց մէջ «մի՛ նար» ըսուած է. Յիսուս ըսաւ. «ԵԹԷ կին մարդու նայիս ցանկանալու մտօք, սրտովդ շնացար։»

Հին օրէնքը կը թոյլատրէր. «տալ թուղթ մեկնելոյ և արձակելոյ։» Յիսուս կ'ըսէ. «որ արձակէ զկին իւր առանց բանի պոռնկութեան՝ նա տայ նմա շնալ, և որ արձակեալն առնէ, շնայ։»

Հին օրէնքը կը հրամայէր. «Ակն ընդ ական և առամն ընդ առաման։» Յիսուս կ'ըսէ. «Դարձո՛ նմա և զմիւսն։»

Հին օրէնքը կ'ըսէ. «Մի՛ սպանաներ». Յիսուս կ'ըսէ. «որ բարկանայ ընկերի իւրում, պարտաւոր լիցի ատենի»։

Հին օրէնքը կ'արգիլէ ստախօսութիւնը. «Մի՛ երդնուցուս սուտ.» Յիսուս կ'ըսէ. «Ամենեւին մի՛ երդնուլ» եւայլն»։

Հին օրէնքը կը պատուիրէ. «Սիրեսցես զընկեր քո.» Յիսուս կը հրամայէ, «Սիրեսցես զթշնամիս քո։»

Ի՞նչ որ թերի էր ի հնումն օրէնքին մէջ, ամբողջացած էր ի նորումս հաւատքին մէջ, օրէնքը միայն կրթեց. դաստիարակեց մեզի զՔրիստոս ընդունելու, բայց անբաւական էր հաւատքով լեցնելու, արդարութիւնը կատարելու համար, ուրեմն «օրէնքն դաստիարակ եղեն մեզ ի Քրիստոս Յիսուս, զի ի հաւատոցն արդարացուք, այլ իբրեւ եկին հաւատք, ոչ եւս ընդ դաստիարակաւ եմք.» (Գաղատ. Գ. 24 — 25)։

Ի հնումն զոհեր կը մատուցուէին մեղաց թողութեան համար, բայց այն զոհը ստուերն էր Խաչի պատարագին. «որ զստուերական օրէնս Մովսիսական ասուցին ի Սինէական խօսէիր լերին.» (Կանոն Վարդավառի, Շարական)։

Քրիստոսի պատարագաւ, ստուերը լոյս, ճառագայթ եղաւ, նոխազին տեղ ինք եղաւ գառն անարատ յոլովակէզ, քանզի զստուեր հանդերձելոց բարեաց (ըսել կ'ուզէ Քրիստոսի փրկագործութիւնը) ունէին օրէնքն, և ոչ զնոյն կերպարան (այսինքն Յիսուսի ի Խաչին կատարած պատարագին պէս չէին), վասն զի ոչ կարէր արիւն նոխազացն և ցլուն բառնալ զմեղս.» (Եբրայեցի, Ժ. 1—5)։

Շնորհալին ալ այսպէս կը գրէ. «Ելից զօրէնս Մովսիսի... զնինն ի նորն փոխելով, զստուերն ի լոյս ճշմարտելով, փոխան գառին ինքն գոլով Գառն Աստուծոյ նուիրելով... ընդ ոչխարին... եւ մեզ զարիւն իւր» (Այսօր Անճառ)։

Գրիգոր Սկեւռացի ալ կ'ըսէ. — «Այսպէս և առ նորով ճշմարտութեամբ որոյ ստուերն է առաջինն զնոր գառն ճշմարիտ ի Զատկի մեր քաւութեան։» (Գրիգոր Սկեւռացի) «Խոնարհի ի վերնատունն ի ստուերական ոտնից լըրումն։» (Այսօր Անճառ)։

Կը տեսնէք որ այս նոր ուխտի զոհին մէջ պատարագը նոյն չէ, սեղանը նոյն չէ, արիւնը նոյն չէ, զոհը նոյն չէ, քաւութիւնը նոյն չէ, քահանայապետը նոյն չէ, ամենքն ալ փոխուած են, հինը նոր եղած, հնոյն մէջ քահանայապետը ի մարդկանէ օծեալ էր, նորին մէջ ի Հոգւոյն Սրբոյ։

Վարդապետը կը գրէր թէ «Տէր Հմայեակ քահանայ՝ չատերուն պէս լնուլը թերին լրացնել հասկնալով սխալած է, մենք միայն գիտենք թէ կատարել ըսել է։» Բայց կը հարցնենք իրեն. Ինձ հետ միասին սխա՞լ ըմբռնած է Աւետարանն ալ, Պօղոս Առաքեալն ալ, Հայրապետներն ալ և միայն ինք, և Բողոքականաց Աւետարանին թարգմանի՞չը չեն սխալած. բայց մենք թողունք զինքն իր սխալումին մէջ և անդրադառնանք անգամ մըն ալ հաստատել թէ լնուլը թերին լրացնել պէտք է թարգմանել ոչ թէ կատարել։ Նարեկացին ալ մեզի պէս կ'ըմբռնէ լնուլ բայը «Եւ զնոր լրութիւն նախնոյն թերութեան։» (Ճառ Խաչին)։ Շնորհալին ալ «Նոր օրինօք զթերին լցեր ի դիրս օրինաց և մարգարէից։» (Շարական. Կանոն հնոց և նորոց)։

Ինչպէս ըսինք, լնուլ և կատարել հոմանիշ բառեր են, բայց այդ տեղ կատարել՝ լնուլի տեղ չի գործածուիր, բողոքական Աւետարանի թարգմանիչը իբր նոյնանշանակ բառ կատարել թարգմանած է, որովհետեւ աշխարհաբարը մէկ բառով չունի լնուլի համապատասխան բառ մը. լնուլ կը նշանակէ remplir, combler, ajouter ce qui manque, իսկ կատարել՝ achever, accomplir, réaliser, mettre en pratique։ Լնուլ՝ օրինաց յատուկ է, կատարել՝ մարգարէութեանց, այս պատճառաւ Յիսուս ըսած է հոգիս աւանդելէն առաջ, «Զի կատարեսցի գիրն, ասէ, ծարաւի՛ եմ,» խմեց լեղիով խառն քացախը և աւելցուց. «Ամենայն ինչ կատարեալ է։». (Յովհ. ԺԹ. 28-30)։ Կը տեսնէք որ Դաւթի՝ «Եռուն ի կերակուր ինձ լեղի և ի ծարաւ իմ արբուցին ինձ քացախ» մարգարէութիւնը (Սաղմ. ԿԹ. 22) կատարելու համար էր որ խմած էր լեղին ու քացախը, և ըսած, «Ամենայն ինչ կատարեալ է»։ Ըսել կ'ուզէ այն մարգարէութիւնք որ մինչեւ մահս տեւող կեանքիս համար գուշակուած էին մարգարէներէն, կատարուած են իմ անձիս վրայ նոյնութեամբ։

«Եւ յարուցեալ յերրորդ աւուր զի զմարգարէից զտառն կատարեսցէ.» (Ովսէէ Զ. 2-3 Շարական, կանոն տապանակի)։ Այս խօսքերուն մէջ ալ կատարել գործածած է, որպէս զի ցոյց տայ թէ թերի բան մը չկայ լեցնելու, այլ ինչ որ ըսուած էր իրեն համար նոյնութեամբ կատարելու էր։

Մարգարէութեան մէջ թերին լեցնելու բան չկայ, եթէ կայ բան մը, այն ալ լեցուցած է Յիսուս իր մարգարէութեամբն հանդերձելոց համար. Թերին օրէնքին մէջ էր, որպիսի էր Իսրայէլի մկրտութիւնը և զոհի պատարագը՝ այո՛, մկրտութիւնն ալ թերի էր, որովհետեւ Իսրայէլ մկրտուեցաւ յամպ և ի ծով, մեղաւորը կամ մարմնաւոր սխտով վարակեալը իբր մեղաւոր կը մկրտուէր, սակայն այս բաւական չէր արդարութիւնը լցնելու, ուստի երբ Յիսուս Յովհաննու եկաւ անկէ մկրտուելու՝ ըսաւ անոր. «Թոյլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամենայն արդարութիւն։ (Մատթ. Գ. 13-17)։ Այս տեղ ալ լնուլը կատարել իմանալու չէ, այլ թերին լրացնել, Յիսուսի մկրտութիւնը պէտք էր որ նոր օրինօք լնուր արդարութիւնը (Յովհ. Գ. 5)։

Հին օրինաց մէջ տարփոխիկ հիւանդութիւն ունեցող մը, որպիսի է բորոտութիւնը, եթէ բուժելի ըլլար, «Սրբեսցէ զնա քահանայն և լուսացէ զձորձս իւր և եղիցի սուրբ։» (Ղեւտ. ԺԳ. 1-26)։

Այսպէս Նէէման Ասորին սրբեց Եղիսէն Յորդանանու մէջ լուալով զինքը։ (Գ. Թագ. Թ. 8)։

Այս մկրտութիւնը ունէր իր մասնաւոր օրէնքը, զոր կ'ուսուցանէ մեզ Ղեւտացւոց գիրքը. «Այս օրէն լիցի բորոտի, յորում աւուր սրբեսցի... հրաման տացէ քահանայն և առցեն ի սրբելոյն երկուս հաս կենդանիս սուրբս և փայտ եղեւենեայ և կարմիր մանեայ և զոպայն... և թացցէ զնոսա և ընդհանուն կենդանի յարիւն հաւուն սպանելոյ ի վերայ ջրոյն կենդանւոյ, և ցանեսցէ ի վերայ սրբելոյն ի բորոտութենէ եօթն անգամ, և սրբեսցէ զնա. և լուսացէ սրբեալն զձորձս իւր, եւ գերծցէ զամենայն զմաղ իւր եւ լուացցի ջրով և սուրբ լիցի... և ողողեսցէ զնանդերձս իւր և լուացցէ զմարմին իւր ջրով և սուրբ լիցի։» (Ղեւտ. ԺԴ. 1-11)։

Այս կամ հին օրինաց մկրտութիւնը մինչեւ Յովհաննէս. բայց Յիսուս կը պատուիրէր. «Մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ.» Ով որ ջուրէն և հոգիէն չի ծնիր երկնից արքայութիւնն չի կրնար մտնել։

Ուրիշ օրինակ մըն ալ մարգարէութեան կատարումին համար։

Խաչին վրայ կատարուած Պատարագն ալ գուշակուած էր Եսայիէն. «Իբր ոչխար ի սպանդ վարեցաւ, և իբր որոշ առաջի կտրչի իւրոյ անմրուսուն կայր.» Ուրեմն այդ մարգարէութիւնն ալ կատարուած էր։

Յիսուսի խօսքը առ Նիկոդիմոս պատչաճ չէ՞ կրկնել այս տեղ. «Դու ես վարդապետ Իսրայէլի, և զայդ ո՞չ գիտես։»

Իսկ անդրադառնալ բառը կը սահմանենք այսպէս. եթէ մէկը քանի մը նիւթերու վրայ միանգամայն խօսի և անոնցմէ ոմանց վրայ դատ դատ ճառելէ յետոյ երբ կ'ուզէ նախապէս խօսած և ապա ընդհատած մնացեալ նիւթին վրայ նորէն դառնալ, կ'ըսուի անդրադառնալ, մենք ալ միեւնոյն բանը ըրած էինք, զայս հաստատելու համար բաւական է միայն տեսնել Մանզումէի 1536 թիւը, Պատարագը։

Ինչ մըն ալ խօսինք պատարագին վրայ։

Վարդապետը պատարագը և արարողութիւնը կը չփոթէ իրարու հետ, ինչպէս ըրած էր ծերոց աւանդութիւնը Առաքելական աւանդութեան հետ. կ'ըսէ թէ «Առաքելոց ժամանակ այսօրուան պէս երկար արարողութիւն չկար այդ խորհրդին մէջ. երբ պատարագի արարողութիւնը կարճ էր, և Բարսեղ և Ոսկեբերան Հայրապետք չէին գրած խորհրդատետրը, պատարագը կը կոչուէր Խորհուրդ Հաղորդութեան. բայց երբ երկարեցաւ յետոյ, պատարագ կոչուեցաւ։»

Այս մտօք վարդապետը պատարագը՝ խորհրդոյն արարողութեան երկարութեան մէջ կ'ըմբռնէ, ո՛չ թէ նոյն իսկ խորհրդոյն մէջ, սակայն քրիստոնեայ եկեղեցին այնպէս չի հաւատար, արարողութիւնը ըլլայ կարճ կամ երկար, խորհուրդը պատարագ է խաչին, պատարագ է Սեղանւոյն, հաղորդութիւն է մարմնոյ և արեան Յիսուսի Քրիստոսի։ «Զբաժակ օրհնութեան, զոր օրհնեմք, ո՞չ ապաքէն Հաղորդութիւն է արեան Քրիստոսի, հացն, զոր բեկանեմք, ո՞չ ապաքէն Հաղորդութիւն է մարմնոյն Քրիստոսի։» (Ա. Կորնթ. 16)։

Մենք հաստատելու համար թէ Յիսուս հին օրինաց պատարագը լցուց (թերին լրացուց) իր Խաչին զոհովը, և թէ Խաչին պատարագը նոյն էր ընդ պատարագին Սեղանոյն՝ Մատթէի Ե. 11 համարը մէջ բերած էինք։ Կորիւն վարդապետ լնուլ՝ կատարել թարգմանելով կը հաւատայ թէ Յիսուս նոյն այն պատարագը (ոչ աւելի, ոչ պակաս) կատարեց, այսինքն նոխազի պատարագն էր որ կատարեց, անոր արիւնն էր որ թափեց Խաչին վրայ, ա՞յսպէս կը հաւատայ Հայ եկեղեցւոյ վարդապետը, ա՞յսպէս ի յայտ գալու է՝ կրօնական հմտութեամբ պանծացող վարդապետին մտքի կարողութիւնը։

Ուսանելու պէտք չկայ կարծեմ ըմբռնելու համար թէ Յիսուս իր Խաչովը զի՞նքն փրկեց ի մեղաց թէ մարդկութիւնը, բայց պէտք կայ վարդապետին համար սորվելու թէ այն խօսքը, զոր կը վերագրէր ինձ, Պօղոս Առաքեալին խօսքն է, զոր կ'ուղիտանայ ինք։

Ես ըսած էի. «Յիսուս իբր քահանայապետ նոր օրինաց, ո՛չ թէ նոխազաց, այլ իւր արիւնովը փրկութիւն գտաւ. չի՞ կրնար ըմբռնել թէ ինչ էր Յիսուսի փնտռածը, Դրախտին մէջ մարդուն ճակատին նետուած անէծքն էր, անհնազանդութեան մեղքին մէջ թաթխուած կեանքը, անոր մեռելութեան մէջ ցամքած, չորցած գանկը, թունաւոր օձին արգիլեալ ծառէն կախուած խարկանքը, ո՛չ. ասոնք չէր փնտռածը, նա կ'ուզէր գտնել երանութեան դրախտին մէջ ապրած մարդը, նա կ'որոնէր իր պակերը կրող դրամը, ուր եղծուած էր պակերը, նա կը փնտռէր մոլորեալ ոչխարը, որ կորսուած էր. գտած էր մարդը, բայց Աստուածային դատապարտութեան վրճիռը կար, ընկճուած էր ան մեղաց չղթաներով կաչկանդուած խաւարային բանտին մէջ, անոր համար փրկութիւն մը պէտք էր. չատերը որոնեցին զայն նոխազի արիւնին մէջ, ամբողջ դարեր սեղաններ կանգնեցին, ցլուց և զուարակաց արիւնը ողողեցին զանոնք, այլ ի զո՞ւր. չկրցան գտնել այդ փրկութիւնը, միայն զայն գտաւ Մուսային մէջ ծնող Մանուկը, Խաչին վրայ գամուած Յիսուսը իր անձին պատարագին, իր անապական արիւնին հեղումին մէջ։ Այսպէս ըմբռնած է քրիստոնեայ եկեղեցին իր ծագումին մէջ իսկ։

Ահա Պօղոսի խօսքերը բառ առ բառ. «Իսկ Քրիստոս քահանայապետ հանդերձելոյն բարեաց.. ոչ արեամբ նոխազաց և զուարակաց, այլ իւրով արեամբն... զտեալ զփրկութիւն.»

Կորիւն վարդապետ գտնէ կարդար այդ համարը և իր կրօնական հմտութեան ատիճանացոյցը մատանչելու սխալին մէջ չթաւալելով, ծիծաղելի չդառնար Պօղոսի առջեւ։

Իսկ պատարագին վրայ մեր վկայութիւնները հաստատելէ յետոյ հարկ կը համարինք յաւելուլ թէ պատարագի խորհուրդը երկու մաս ունի, նիւթական և հոգեւոր, հոգեւորին մէջ նիւթական բան չկայ, կ'ըսէ, զուտ նիւթական՞ կ'ըմբռնէ պատարագը, պատարագին նիւթական մասն է հացն ու գինին, իսկ հոգեւորը մարմին և արիւն Յիսուսի Քրիստոսի։ «Ընդ բաղարջին... եւ զմարմին իւր... զանապական և զոհգեւոր։» Բաղարջը նիւթական մասն է, մարմինը հոգեւոր մասը։

Այս և ասոր նման ըմբռնումներո՞վ է արդեօք որ կը գրէ «Մենք այսօր եկեղեցիին մէջ եթէ երբեք կը կատարենք Հաղորդութեան Խորհուրդը, Յիսուսի յիշատակին համար կը կատարենք միայն, պատմելու անոր մահը, (ա՛յ, իմացիր հաւատալու անոր յիշատակին մէջ Յիսուսի մեռելութիւնը), և մեր մէջ արթնցնելու էր իր նուիրական ուսուրբ յիշատակը։»

Այսչափ միայն, ա՛լ ուրիշ հաւատք չունի՞ք, կը հարցնենք թէ Բողոքական եկեղեցին ալ այսպէս կ'ընդունի, կը հարցնենք թէ Հայ Եկեղեցւոյ վարդապետ ըլլալով չի՞հաւատար թէ պատարագը կը մատուցանենք Նաև ի խաչելութիւն և ի բոլորելութիւն մեղայ։ (Մատթ. ԻԶ. 28)։

Կորիւն վարդապետ չընդունիր թէ «Խաչին պատարագը նոյն է ըստ պատարագին որ ի վերայ սեղանոյն.» և կը կարծէ թէ այս խօսքն ալ իմ հանճարէս թափուած է. գոնէ ուշի ուշով կարդար իմ գրածս և պիտի հասկըներ թէ այն համաձայն էր Ս. Գրոց և Հայրապետաց վարդապետութեան. նորէն Թող կարդայ Մխիթարայ մեկնութիւնը և տեսնէ թէ ստորագծած բառերս համաձայն են իմ գործածած բառերուս. «Այսպէս և այժմ որ կենդանի է, և ի ձեռն քահանայից պատարագէ և պատարագի ի վերայ սեղանոյն՝ զնոյն պատարագն մատուցանեմ, զոր մի անգամ մատոյց ի վերայ Սրբոյ խաչին մատուցանելովն ի նմա։ Ուստի ըստ ամենայնի նոյն է պատարագս մեր ըստ պատարագին որ մատուցաւ ի վերայ խաչին։» (Մեկնութ. Մատթ.)։

Մա՛կ ըրէք նաև Գրիգորի Սկեւռացւոյ։ «Հաւատամք պատարագեալ ի վերայ սրբոյ սեղանոյն նուէր հաւատեցեալ Հօր ընդ պարտաւորելոցս, իբր արդէն իսկ տեսանելով հաւատոյ դրդմամբ զմիածնին Հօր բազկպատարած ի վերայ կենսունակ փայտին։» (Գրիգոր Սկեւռացի)։

Ահա Նարեկացին հաւատքն ալ. «Զի խորհուրդն զոր կատարեմք, մահու նորա յիշատակ է, և զանաւոր պատարագն դնելով ի վերայ սեղանոյ առաջի Հօր, զնորա մահն, որ վասն մեր եղեւ, առաջի Հօր ունիմք, և այնու փրկութիւն հայցեմք մեզ։»

(Գիր. Նարեկացի ի մեկն. երգ. ի բանն Ե. 1)։

«Եկայք արկցուք զփայտ մահու ի հացն կենաց։» (Ի ճառ խաչին, Նարեկացի)։

«Մեծ են սքանչելիք Աստուծոյ առ երգ (խաչիդ), զոյ ի նաւակաման հաղորդութեան կենացն հացի լուսաւորեալ զմարդիկ մատուցեր մաքրութիւն բժշկութիւն ախտիցն մեղաց։» (Ի ճառ խաչին. Նարեկացի)։

Հայ եկեղեցին դարերէ ի վեր կ'երգէ «Այսօր քահանայապետ ճշմարիտ Աստուածային օրինօքն պատուեալ կանգնէ զքառանկիսն սեղան խաչին, արժանապէս պատարագեալ բաշխէ զմարմին և զարիւն Տեառն, մաքրապէս մերձեցարուք.., բաշխէ զմարմին իւր և զարիւն։» (Շարական)։

«Քրիստոս պատարագեալ բաշխի ի միջի մերում։» (Ժամագիրք)։

Նոյն իսկ Յիսուսի Քրիստոսի և Առաքելոց խօսքերն ալ՝ «Առ զսեղան խաչին՝ ես զան Տեառն է, զի երբ Յիսուս նոյն և գինին օրհնելով կ'ըսէ.

«Սրբէք ի սմանէ, այս է արիւն իմ որ վասն ձեր և բազմաց հեղանի». հեղուլ բառը ինքնին ցոյց կուտայ թէ ընթրիքի սեղանը նոյն է խաչին սեղանին, զի սեղանին վիայ չէր որ արիւնը հեղաւ, այլ խաչին վրայ։

Յետոյ աւելցուց, զայս ըրէք իմ յիշատակիս համար, ըսել կ'ուզէ ըրէք զայս, որպէսզի յիշէք թէ ես ի խաչ ելայ Ձեր սիրոյն համար, կոդէս հեղաւ արիւնը մարդկութեան մեղքը սրբելու համար. իմ մարմինս բաշխեցի ձեզի, «որ է հաց յերկնից իջեալ... վասն կենաց աշխարհի։»

Միեւնոյն բանը կ'ըսէ Պօղոս ալ «քանիցս անգամ թէ ուտիցէք ի հացէ և զբաժակն ըմպիցէք, զմահ Տեառն պատմեցէք։»

Կորիւն վարդապետ կը վերջացնէ իր պատասխանը ըսելով. «բուն իսկ եկեղեցւոյ ըմբռնումն է որ կը ներկայացնենք»։ Մենք Հայ եկեղեցւոյ ըմբռնումը ներկայացուցինք, այդպիսի ըմբռնում մը չունի այն։ Ձեզ գիտեր թէ Բողոքական եկեղեցին ունի՞ զայն։

ՀՄԱՅԵԱԿ ՔՀ. ԷՄՄԷՐՃԵԱՆ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՐԹՈՆԸ 88

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՀՈՎԱՆՈՅԻ ՄԸ ՍԻՐՈՅՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԻԲ.

Սըր Ճէյմս Կուպի վերջին ծայր ուրախ էր, իր գեղանի նշանածին առողջութեանը ուրախալի լուրը առնելէն ի վեր։

—Այլ եւս ձեռք առած միջոցներուս յաջողութեան հաւանական նշանները բացարձակապէս վստահութիւն կը ներշնչեն ինծի, քանի որ քիչ մը առողջացած էք և ուժերնիդ վերստացած, կրնաք քիչ մը ատեն ալ ճամբորդութեան տոկալ, ըսաւ։

Սըր Ճէյմս Կուպի այս միջոցներուն վրայ խօսած պահուն, ամենքն ալ մեծ անհամբերութեամբ անոր երեսը կը նայէին, վերջապէս երիտասարդը մեղմ ու դողդոջուն ձայնով մը,

—Ձեր անհամբերութեան յագուրդ պիտի տամ, ճիշտ բացատրելու ժամանակն է, ըսաւ։

Ամենքն ալ հետաքրքրութեամբ Սըր Ճէյմսի բերանէն ելելիք խօսքերուն կը ապասէին։

—Մեր ամէնուս ալ փափաքն է սիրելի և գեղանի Միս Էլէնը ազատել հոս մեզի սպառնացող վտանգներէն, որովհետեւ ընկերներու բոլոր գձուձ և անարգ մտադրութիւնը այս գեղանի աղջկան շուրջը կը դառնայ, այս պարագային պէտք է զանիկա ազատելու համար ամէն միջոց ի գործ դնել, անոր կեանքը թանկագին է մեզ համար. վայրենիներուն լարած որոգայթէն լոկ փախչելով կարելի է ազատիլ. հետեւաբար դուք զայն հետերնիդ առնելով պէտք է անտառին մէջ կորսուիք, անտառի փախչելու փորձ մը կ'ընեմ, անշուշտ թէ՛ ներսը և թէ դուրս գտնուած ընկերները զիս բռնելու համար հետեւիս պիտի վազեն, խրճիթին բոլորը ոչ ոք կը մնայ, այն ատեն դուք այս առիթէն օգուտ քաղելով իմ փախած կողմս հակառակ կողմը կը փախչիք և անտառին մէջ ապահով տեղ մը կը պահուիք, անկէ ետքը դիւրին է, անտառին մէջ զգուշաւոր ընթացք մը կը բռնէք, թերեւս ուրիշ ուղեւորներու հանդիպելով կրնաք Բասանկո երթալ և այս կերպով Ամերիկայի ճամբան գտնել։ Ահա այս է իմ խորհած միջոցս... ինչպէս, չատ պարզ չէ՞ միթէ, դո՞ւք ինչ կ'ըսէք ասոր։

Ուղեւորները խորհիլ սկսան, խրճիթին մէջ խոր լռութիւն կը տիրէր, ոչ ոք կրնար բան մը ըսել Սըր Ճէյմս Կուպիի ըսածներուն։ Ամերիկացի ձէնթըլմէնին իր ընկերներուն ազատութեան համար իր կեանքը վտանգի մէջ դնելու վեհանձն առաջարկը մեծ ազդեցութիւն ըրաւ միւս ուղեւորներուն վրայ։

(Շարունակելի)

ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԳՈՐԾԵՐԸ

Գ. Գլուխ

Ա. Գ. Գ. Գ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՀԸԼԻ ՄԻԶԱԴԵՊՔ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՌՈՒՍ ՍՊԱՅԻՆ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Շար. երեկի թիւեն

Հոկտեմբեր 17

Լանկէլանտի բացերը կեցած են դանիական յածանաւերը և թորփիլաալածները՝ որոնք նոյն կողմերուն վրայ հսկողութիւն կ'ընեն ճարոնցիներուն դէմ, որոնք կրնան թերեւս ական զետեղած ըլլալ մեր ներկայ խարսխատեղիներուն մէջ։ Մեր իւրաքանչիւր մարտանաւին մէջ, նոյն իսկ թորփիլաալածներուն մէջ դանիացի նաւաղիներ կան։ Պալթիկի ծովէն անգամ մը որ դուրս երթնենք, ականներէ առաջ գալիք վտանգը պիտի անցնի։

Հոկտեմբեր 18, կէս օրէ վերջ ժամ 8.

Առաջին անգամ ըլլալով խարիսխ նետեցինք, բայց ինչ ողորմելի բեկորներ մեր շուրջը։ Սուիթք մարտանաւը վնասուած է, Սիսոյի-Վելիքիի մէջ աւերներ կան, Եեմչուկի մէջ գտնուած շոգեմակոյկը կտոր կտոր եղած է, և նաւաձիգն ալ ընկղմած, երեք դանիական ածխանաւեր ալ վնասներ կրած են։ Նաւաբէկները 6000 ռուբլի կը դնեսատն իրենց վնասը։ (Մէկ ռուբլին 2 շիլին է)։

Հոկտեմբեր 19

Նոր դժբախտութիւն Օրէի։ Ամէնէն վճռական վայրկեանին, երբ շոգեկոնդ կ'երթայինք նեղ անցքէ, դեկը վնասուեցաւ, և պարտաւորուեցաւ խարիսխ նետել։ Վնասը տակաւին ստուգուած չէ։ Կ'երեւի թէ անոր մէջ ալ կը գտնուի մին ա՛յն սրիկաներէն որոնք ամէն առիթէ օգուտ կը քաղեն դրահաւոր մը վնասելու։ Կրնանք ենթադրել թէ յանցաւորը նաւաստիներէն մին է — դժգոհ մը։

Հոկտեմբեր 20

Երէկ գիշեր մեծ անձկութիւն կը տիրէր Օրէի մասին։ Ինչպէս ըսի ձեզի, հոն մնաց, և դադրեցաւ նշանները պատասխանելէ, վերջին անգամ խիստ վտանգաւոր տեղ մը տեսնուած ըլլալով։ Հիմա միւս մարտանաւերուն հետ խարսխած է։ Զրոյց կայ թէ մեր յաւելիկայ արշաւը քանի մը օր վերջը պիտի սկսի։ Պատերազմի վայրէն բնաւ ոչ է լաւ չունինք։ Սեկեբրս մարտանաւին մէջ գտնուած մէկ մարդնան աւրուեցաւ, և հրաման սաստաւ Լիպաւ դառնալ։ Եեմչուկի նաւաձիգը ընկղմեցաւ, և շոգեմակոյկը վնասուեցաւ։ Եեմչուկն ալ այսօր Քամչաթքա երթալու համար ճամբայ եղած էր, բայց արկածով մը վնասուեցաւ և ընկղմեցաւ։

Կարգապահութիւնը չատ խիստ է հոս։ Ըռմաք սառնարեկ շոգենաւը չկրնայաւ պատասխանել հրամատարութեան քանի մը նշաններուն։ Անմիջապէս ռումբ մը արձակուեցաւ իր յետակողմին։ Աւելորդ է ըսել թէ այս յուշարար նշանէն վերջ սկսաւ աւելի տարբերնակ շարժումներ ընել։ Ժամը 3ին չուէտական շոգենաւ մը տեսնուեցաւ, որ նշաններ կ'երերցնէր ա՛յն մտօք թէ կարիւոր պաշտօնագիր մը ունէր ռուսական նաւատորմին համար։ Ռուս գործակալ մը կ'իմացնէր թէ նեղ անցքերէն ճամբայ ելեր է կասկածելի եռակայմ մարտանաւ մը։ Հրամաններ տրուեցան իւրաքանչիւր տրամադրելի թնդանօթ արձակել ոչ է անցնող նաւու վրայ։ Անկէց առաջ շոգենաւեր տեսած էինք դիմացէն, բայց թորփիլաալածները միշտ մէկ կողմ քչած էին զանոնք։ Հիմա ամէնէն վտանգաւոր կէտերէն այլեւս անցանք։

Մեր ծովակալը կէս ժամ առաջ լուր մը ստացաւ թէ Նավարին կամ Նախիմով (մոռցայ թէ ասոնցմէ որն է) հեռագրական զեկուցում մը ըրած է ա՛յն մտօք թէ երկու օդային նաւեր տեսնուած են։ Ասոնք ի՞նչ բան ունին հոս, մի՛ գուցէ ճարոնական ըլլան։

Ժամը 8 կէս օրէ վերջ

Բոլոր միտքերը զբաղուած են մարտանաւերուն մէջ։ Ամէնքս ալ ապշութեամբ և անձկանքով ծովուն կը յաւինք։ Օդը տաք է և անոյշ։ Լուսինը կը շողայ։ Ամենայն զգուշաւորութեամբ կը դիտենք ջուրին վրայ ամէնէն անչնչան կասկածելի կէտն անդամ։ Թընդանօթները լեցուած են։ Ամէնուրեք մարդիկ կեցած են։ Այս գիշեր իւրաքանչիւր մարտանաւի մարդոց կէսը միայն պիտի քնանայ, ա՛յն ալ՝ առանց հագուստներն հանելու, թնդանօթներուն քով։ Միւս կէսը, ապայ և նաւաղ, պիտի հսկեն։

Տարօրինակ բան, ա՛յսքան գրքերում և մատեանագիտութիւն պատերազմի վայրէն ա՛յսքան հեռու տակաւին։ Ասոսկալի է տիրող անձկութիւնը։ Երանի՜ թէ վերջ գտնէր ասիկա։ Այս տողերը գրած պահուս բոլորին ալ ջիղերը թունդ եղած են։

Հոկտ. 21 (Հիւսիսային ծով)

Բաբէ՛։ Ի՞նչ տեսակ գիշեր անցուցինք։ Անհանգիստ, ոտքի վրայ։ Ինչպէս նկարագրեմ։ Իրիկուընէ սկսեալ մինչեւ լոյս ա՛լ վրանիս հոգի չմնաց աչխատելէն։ Կէս գիշերին մեր առաջնորդ նաւերը նշանացի հակցուցին թէ տեսեր են չորս կասկածելի թորփիլաալածներ առանց ճրագի։ Կրկնապատկեցինք մեր հսկողութիւնը։ Բայց, գոհութիւն Աստուծոյ, գիշերը անցուցինք առանց ոեւէ արկածի։ Այս պահուս մշուշ մը կայ ծովուն վրայ։ Մեր չորս կողմը բան մը չենք տեսներ։ Սուլիչները, որոնցմէ մեծ հաճոյք կը զգանք, անդադար կը գոռան։

Ժամը 9 կէս օրէ վերջ։

Անմեղ հեռագրութեամբ ճիշդ այս վայրկեանիս լուր առնուեցաւ թէ թորփիլաալածներ Քամչաթքայի վրայ յարձակեր են, որ եռեւ մնացեր էր։ Մարտամանութիւնները ստուգելու անկարող եմ։

Ժամը 10 կէս օրէ վերջ։

Քամչաթքա կը ծանուցանէ թէ ութը թորփիլաալածներ իրեն վրայ կը յարձակին ամէն կողմէ։

Հոկտ. 22 (Գիշեր)։

Քամչաթքա կ'ուզէ իմանալ նաւատորմին դիրքը։ Կ'ըսէ թէ իր ընթացքը փոխած է, և թէ թորփիլաալածները հրաժարած են իրեն վրայ յարձակելէ։ Ծովակալ Բօժէսթվենսքի սակայն խորհեցաւ թէ իր նաւատորմին բուն դիրքը հասկնալու համար ճարոնցիներուն կողմէ եղած հնարք մըն է ասիկա։ Հովը զովացած է, և Սուվարով (Ծովակալութեան մարտանաւը) կը դառնայ ինք իր վրայ։ Եթէ հովը սաստկանայ, մեր թորփիլաալածները պիտի պարտաւորուին դադրեցնել իրենց հետապնդումը, և ամէնէն մօտ նաւահանգիստը ապաստանել։

Ո՛վ երկինք, ինչե՞ր կ'ըլլան մեր նաւատորմին մէջ։ Այս առաւօտ ժամը մէկին տաներները հրաման ստացանք մեր գործին գլուխը անցնելու, որովհետեւ դիմացէն նաւեր տեսնուեցան։ Թոյլ տուինք որ մօտենան մեզի, և, այսուհետեւ, բառեր կը պակսին խնծի եղածը նկարագրելու համար, ա՛յն ցաւալի և անարգ գործողութիւնը, որ տեղի ունեցաւ։ Մեր նաւաբաժնին մարտանաւերը բոցի ընդարձակ պատեանի մը մէջ փաթթուեցան, թնդանօթներէն կը գոռար անդադրում բոմբիւն մը, խոշոր ռումբեր կը չառաչէին կը շաչէին օդին մէջ։ Սկիզբէն կեցած էի եռեւի կամրջակին վրայ, բայց հրաձգութենէն խլացած և կուրցած, ձեռքերս ականջներուս վրայ դնելով վար վազեցի արտասուաձոր աչքերով, որովհետեւ պատկերը յոյժ ցաւալի էր, և լաւ տեղէ մը դիտեցի այս... չնաչխարհիկ գործողութիւնը։

Խեղճ փոքրիկ ձկնորսանաւ մը կ'ուրեարար անոր անօգնական կերպով ծովուն վրայ։ Որոշակի կը տեսնէինք զայն, իր երկու կողմերուն սուր և կարմիրը, իր միակ ծխնելոյզը և կամրջակը, բայց վրան ոչ ոք կար։ Զրկնարմները հաւանականաբար սարփահար եղած ատենն անդին փախած էին ապաստան գտնելու համար։ Դժբախտ ձկնորսանաւը մեր թնդանօթներուն համախումբ կրակին նշանակ եղած էր։ Կը դիտէի մեր ռումբերուն պայթիլը։ Կրակը դադրեցնելու հրաման տրուեցաւ, բայց հրձգութիւնը անընդհատ շարունակուեցաւ միւս նաւերէն, որոնք տարակոյս չկայ որ շոգենաւը ծովուն յատակը ղրկեցին։ Երկրորդ և երրորդ շոգենաւերը, որոնց կամրջակին վրայ ալ մէկը չկար, յուսահատաբար կը տատանէին վեր ու վար։ Սուվարով ասոնց վրայ կրակ չբրաւ։ Անգամ մը ձեր մտքին առջեւ բերէք այդ խեղճ նաւերուն մէջ գտնուած մարդոց զգացումները։ Հաւանաբար ձկնորս էին։ Ամբողջ աշխարհ հիմա պիտի դղրդի այս ամօթալի աարքին վրայ, բայց այդ ձկնորսանաւերն ալ մեծապէս պարսաւելի են։

Ապահովաբար գիտէին թէ մեր նաւատորմիղը ճամբայ եղած էր, և թէ ճարոնցիք ուխտած էին կործանել զայն։ Կը տեսնէին մեր նաւատորմին մօտենալը, և իրենց պարտքն էր լքանել իրենց ուռկանները և ամենայն սրընթացութեամբ մէկ կողմ քաշուիլ։ Դալով ուռկաններուն, անչուշտ վնասի փոխարինութիւն պիտի ընենք։ Պրէսթի մէջ պիտի գտնանք վնասին աստիճանը։ Եթէ մեր նաւատորմին դիրքին հկատմամբ այն հարցումները իրօք Քամչաթքայէն չէին, այլ Ճարոնցիներէն, այս վերջինները գիտեն զայն։ Այս պարագային „կրնանք այս գիշեր ալ յարձակումի մը սպասել։ Այս միջոցիս լուսինը կը շողայ, բայց ժամը կին և 6ին մէջտեղը մութը պիտի կոխէ — յարձակումի համար չատ պատշաճ ժամանակ մը։ Ո՛րքան չուտ հասնինք ուկիանոս, ա՛յնքան լաւ կ'ըլլայ մեզի համար։ Այն տեղն այս վտանգներէն պիտի ազատինք։ Չեմ դիտեր թէ ի՞նչ ընեմ հիմա, պառկիմ քնանամ թէ ոչ։

Ժամը 2.30 կէս օրէ առաջ։

Օրորա սոսկալի դէպք մը կը ծանուցանէ։ Ջուրի գծէն վեր չորս տեղէ ծակուեր է, ծխնելոյզները խզբատուած են, կրնաւորը ծանրապէս, իսկ հրամատարը թեթեւ կերպով վիրաւորուած են։ Տարակոյս չկայ թէ Օրորա մեր իսկ նաւախումբին կրակին նշանակ եղած է։ Հրձգութեան չփոթին պահուն Օրորա ճարոնական մարտանաւ կարծուեցաւ, և վեց ինչէզ տրամագծով մեր թնդանօթներուն կրակին տակ մնաց։ Արդարեւ յոյժ ցաւալի միջադէպ մը։

Ժամը 3.30 կէս օրէ վերջ։

Վնասի ենթարկուեցան նաեւ միւս երկու նաւերը՝ որոնց ակնարկեցի երէկ իրիկուն։ Օրորայի կրօնաւորին թեւը կարուեր է։ Օրորայէն արտօնութիւն ուզուեցաւ մօտաւոր նաւահանգիստ մը երթալ կրօնաւորը հիւանդանոց փոխադրելու համար, բայց ծովակալը մերժեց։ Օրորա զարնուեր է վեց ռումբերէ, որոնք խորտակեցին իր նաւակամուրջը և ծխնելոյզները։ Օրորան կը ճեղքուի, որովհետեւ յանկարծ հորիզոնին վրայ երեւելով, իր ելեկտրական լոյսերը ցոլացուց առանց ազդարարելու Սուվարովի, և ասով կարծուեցաւ թէ թշնամին կը վերարերէր։

Ժամը 11 կէս օրէ վերջ

Օր մըն անցաւ առանց նշանակալից դէպքի։ Ժամը 6ին մեր մեքենաներուն անիւները դեռ կը գործեն։ Զրկնարմները իրենց խոշոր ուռկանները հոս կը տարածեն սովորաբար, և, պարտաւոր ենք անոնց վրայէն անցնելու։ Երէկ իրիկուն գոհարանական աղօթքի ներկայ գտնուեցանք։ Այս գիշեր ի՞նչպէս պիտի վարուինք։ Օգը գեղեցիկ է։ Հանդարտութիւն կայ։ Մինչեւ ժամը 4 լուսին պիտի չըլլայ։ Թերեւս նոր մշուշ պիտի ըլլայ, երէկ գիշերուան պէս։ Վաղը առաւօտ կանուխ պիտի գտնուինք Անգլիական Ջրանցին առջեւ։ Դարձեալ ո՛չ մէկերնիս հանուած ենք, կը քնանանք թընդանօթներուն մօտ։

Հոկտ. 23 ժամը 7 կէս օրէ վերջ

Անգլիական Ջրանցին մէջ, Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ, կը գտնուինք։ Այս միջոցիս կ'անձրեւէ, և մարտանաւերը կը խայտան անձրեւին կայլակներուն տակ, որոնք սկսած են ուռեցնել ծովը, իբրեւ նախադուռ մը միւս կողմը գտնուած ովկիանոսին։ Եթէ բան մը չպատահի, վաղը Պրէսթ պիտի հասնինք։ Այսօր դիտեցի Անգլիոյ հրաւային ծովեզերքը, որ աղճատիպ կը ճաճանչէ մշուշին մէջէն—«Մառախլապատ Ալպիոն», արդարեւ։ Երբ ցամաքի այս մասը կը դիտեմ, իր զօրութիւնը, պարծանքը և հարստութիւնը, և ասոնց ամէնուն հետ մէկտեղ իր չարաբաստութիւնը մեր երկրին (Ռուսիոյ) համար, ինքնաբերաբար կը ցցուին աչքերուս առջեւ։

Հոկտ. 24

Քօրեա մարտանաւը, որ կարծեմ Շէրպուռ ժամանած է, կը հեռագրէ թէ ինք բան մը իմացած չէ ձկնորսանաւերուն վրայ կրակ եղած ըլլալուն դէպքին նկատմամբ։

ՔՐՈՆԻԿ

ՋՈՒՆԴԵԱՆ ԿՏԱԿԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Ա. ԶԱՐԵԱՆԻՆ

ՏԱՍԸ ՈՒՍԱՆՈՂԻ ԹՈՇԱԿՆԵՐԸ

Մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւիմ Ջունդեան կտակին առթիւ ձեր ամենօրեայ հրատարակութիւններուն։

Երբէք չեմ զարմանար երբ Ջունդեան կտակը իր նպատակէն կը շեղի, ու փոխանակ բարեյիշատակ հանդուցեալին կամքին համեմատ չքաւոր ու աղքատ ընտանիքի մը զաւակը անկէ նպաստաւորուելու, ունեւոր մէկու մը զաւակը կը գրաւէ աղքատի մը իրաւունքը։

Ասիկա բացարձակապէս ճակատագրական է մեզի համար։ Եւ որչափ ալ մաքառիք, չեմ կարծեր որ յաջողիք ոեւէ կտակ իր տրամադրութիւններուն համաձայն գործադրել տալ։

Հայ-հռոմէականաց հանգուցեալ Կ. Պատրիարք Տ. Ազարեան Սրբազան՝ իր կենդանութեանը յաջողած էր տասը աշակերտի համար ձրի թոչակ ձեռք բերել Ֆրանսական Կրթական Մարմնէ մը, պայմանաւ որ նպաստաւորուող տասը աշակերտները՝ Հայ-հռոմէական եկեղեցիէն՝ չքաւոր ընտանիքներու զաւակներ և Սաղբզ-Ազաճի Պատրիարքարանին հակողութեան տակ գտնուած Լուսաւորչեան Վարժարանին սաներէն ըլլային։

Այս տասը տղաքը իրաւունք պիտի ունենային իրենց ուսումը կատարելագործել ֆրանսական համալսարանի մը մէջ, ընտրելով մեքենագիտութեան, արհեստագիտութեան, երկրաչափութեան, բժշկութեան, փաստաբանութեան եւն. ասպարէզներէն մին։

Առաջին տարիները երբ դեռ Ազարեան Պատրիարք ողջ էր, ճշմարտապէս չքաւոր տղաք օգտուեցան այս դիւրութենէն և այսօր իրենց ուսումը կատարելագործած՝ խիստ յաջող կերպով գործի ասպարէզ մտած են, ըլլա՛յ Պոլսոյ, ըլլա՛յ արտասահմանի մէջ։

Ժամանակ անցնելով չքաւորները հետզհետէ բարեկեցիկ ընտանիքներու փոխուեցան և Լուսաւորչեան վարժարանէ չրջանաւարտ ըլլալու պայմանն ալ անտեսուեցաւ։ Իսկ հիմա բոլորովին մոռցուած են Ազարեան Պատրիարքի օրով՝ նախապէս որոշուած պայմանները ու զրկուելիք տասը տղաքը կ'ընտրուին այնպիսի ընտանիքներէ, որոնք ամսական չլսուն ոսկի ծախսելով Մեծ Կղզի կը ընակին, գիշերները բոքերի սեղաններու շուրջը կը լուսցնեն և եթէ մէկը յանդգնի իրենց երեսին ըսել թէ՝ «Դուք չքաւոր էք», պատուոյ դատ կը բանան և դատն ալ անչուշտ կը շահին, որովհետեւ ճշմարտապէս չքաւոր չեն իրենք։

Ասիկա այսպէ՛ս։

Ազարեան Կ. Պատրիարքին եղբայրը՝ հանրածանօթ դրամատէր հանգուցեալ Արիստակէս էֆ. Ազարեան, իր կենդանութեան ատեն կտակած էր որ տասնրկնիգ ադիաս ու չքաւոր ուսանողներ դաստիարակութիւն ստանան Լուսաւորչեան վարժարանին մէջ իր ծախսովը։

Այս կտակն ալ Ազարեան էֆ.ի կենդանութեանը գործադրուեցաւ բարեյիշատակ կտակարարին կամքը հաճելու և հիմա՝ փոխանակ չքաւոր աղքատներու, ունեւոր կամ դիւրակեցիկ անձանց զաւակներն են որ կը դաստիարակուին այս կտակով ալ։

Արդ, ասոնց ամէնքը մտէն գիտնալով, չեմ զարմանար երբ Ջունդեան կտակն ալ իր նպատակէն չեղեցնելու ճիգեր ըլլան։

Միւս կողմէ քաջ վստահ ըլլալով որ Տ.Օրմանեան Սրբազան Պատրիարք վերջին ծայր խստապահանջ է կտակներու ճշգրիտ գործադրութեան, քաջայոյս ենք որ՝ ո՛րչափ ալ առաջին քայլերուն մէջ կողմնակցութիւններ ընելու յօժարամիտ անձինք գտնուին, Նորին Սրբազնութիւնը՝ իր վէթոյովը առ ոմն կը կոխէ անոնց էնթրիկները, ու առաջնութիւնը կուտայ աղքատ ու չքաւոր, բայց ուշիմ ուսանողներու։

ՀԱՑ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ

* * *

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Մեր Հայ-Հռոմէական թղթակիցը բոլորովին նոր յայտնութիւն մը կ'ընէ երկու բարեգործութիւններու համար։ Ես, զորս ուշադրութիւնը կը փութանք յանձնել Հայ-Հռոմէականաց Կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազանի, վստահ ըլլալով որ՝ Ն. Սրբազնութիւնը աղքատ տղոց իրաւունքը չպիտի թողու որ ունեւորներ խլեն անոնց ձեռքէն։

Ոմանք՝ կտակներու իմաստները քաշկռտելով, ա՛նպէս մը կ'ուզեն հետեւցնել թէ՝ ունեւորները և բարեկեցիկներն ալ կրնան օգտուիլ, քանի որ խնդիրը դաստիարակութեան վրայ է։

Ասիկա արդարացի չէ։

Ոչ ոք կրնայ ո՛ւ և է պաճառի մը ուսումէ, դաստիարակութենէ զրկելու չափ անխիղճ ըլլալ, և սակայն, երբ երկու պատանիներ կան, որոնց մէկուն ընտանիքը հազիւ ցամաք հաց կը գտնէ իսկ միւսինը՝ ճոխ ու փարթամ կեանք կը վարէ, ասոնցմէ որո՞ւն զաւակին պէտք է նախապատուութիւն տալ։

Փարթամ ապրողը եթէ իր ծախսերը խնայէ, հաճոյքները զոհէ, շաբաթութիւնները սահմանափակէ, հագուստէն կապուստէն քաշէ, ապահովապէս կրնայ զաւակին դաստիարակութենը օգտելու ասիճան դրամ մը հայթայթել։

Աղքատը, չքաւորը սակայն ինչէ՞ն խնայէ։

Արդէն հին ու մին հագուստ մը և հազիւ հաղ փորը կշտացնելու չափ հաց ունի։

Արդ, միթէ կարելի՞ բան է ասոնց երկուքը իրարու հետ բաղդատութեան դնել, կտակ ընողներն ալ արդէն այս նրբութիւնները նկատողութեան առնելով պատրաստած են իրենց կտակը, միշտ սա՛ համոզումը ունենալով թէ չքաւորները և աղքատները պիտի օգտին միայն իրենց դրամէն։ Ո՛չ ոք միտքէն անցուցած է դրամ խնայել ու կտակել որ, այսինչ մարդը փառաւորապէս ուտէ, խմէ, զուարճանայ, ամառանոց երթայ, բոքէռ խաղայ, շոգենաւին մէջ առաջին կարգը նստի և զաւակն ալ աղքատներու համար կտակուած դրամով մը համալսարանի մը մէջ դաստիարակէ։

Վստահ եղի՛ք, ասանկ բան մը ոեւէ մէկուն միտքէն չանցնիր կտակ ըրած ժամանակը, այլ ամէնուն ալ տեսակէտը միշտ աղքատ ու չքաւոր է։

Իրազեկ մը դիտել կուտայ մեզ որ, Ջունդեան կտակին շուրջը յարուցուած բողոքները՝ չեն կրնար նկատողութեան առնուիլ պաշտօնապէս, մինչեւ որ Ս. Պատրիարքին ոեւէ գանգատագիր չուղղուի այս առթիւ։

Մենք այս կարծիքէն չենք։ Ն. Սրբազնութիւնը ոեւէ մէկուն թելադրութեանը չսպասեր կտակի մը ուղիղ գործադրութիւնը ճշդելու համար։

* * *

Երէկ, Սկիւտարի Թաղական Խորհուրդոյ անդամներէն մէկը և թաղեցի անձ մը Խորհրդարան երթալով հասկնալ ուզեցին թէ ստո՞յգ է որ չքաւորութեան վկայագիր տրուած է Գալաֆեան էֆ.ի տղուն Պ. Գեղամի համար, և թէ Թաղ. Խորհրդոյ միւս անդամներն ալ տեղեկութիւն ունի՞ն ասանկ վկայական մը։ Քարտուղարը յայտարարեց թէ անցած չաբաթ առաջ մը Թաղ. Խորհրդոյ ատենադպիր Բարսեղ էֆ. Աւետիսեան խորհրդարան եկաւ և յանձնարարեց որ Մանզումէի հրատարակած ձեւով վկայական մը գրուի Գալաֆեան էֆ.ի տղուն համար։ Վկայականը գրուեցաւ անմիջապէս, զոր ատենադպիր էֆէնտին ստորագրեց։ Թաղ. Խորհրդոյ անդամը, որ իրողութեանը ստուգելու համար անձամբ փութացած էր Խորհրդարան, ցաւ յայտնեց ատենադպրին այս ընթացքին համար, որ բացարձակապէս հեռաւում մըն է ընդդէմ օրէնքի։ Վկայականին ստորագրուելէն ետք, Թաղ. Խորհուրդը նիստ մը գումարած էր և երբէք վկայագրի մասին բան մը չէր պարզուած ժողովին, այնպէս որ բոլոր անդամները բնաւ տեղեկութիւն չունէին և «Մանզումէ»ի մէջ կարդալով իմացան այդ տեսակ վկայագրի մը տրուած ըլլալը։ Թաղ. Խորհրդոյ մնացած անդամները առաջիկայ նստին մտադիր են բացատրութիւն պահանջել ասանկ անտեղեակ վկայականի մը համար։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ ներքին գործոց նախարար Մէմտուհ փաշայի ապարանքը երթալով տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Վեհմութեան հետ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը պատրաստած է չրջաբերական մը, որուն մէջ ճշդիւ հրահանգներ կուտայ գաւառ. առաջնորդներուն, իրենց թեմերուն եկեղեցական և դպրոցական խնդրոց հոգ տարուելու համար։

ՇԱՊԻՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ Առաջնորդ Տ. Սմբատ վրդ. Սաատէթեան որ վերջերս հիւանդացած ըլլալով դարմանուելու համար Պոլիս պիտի գար, այս անգամ բոլորովին ապաքինելով ձեռնարկած է իր պաշտօնին։

ՆՊԱՍՏԻՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ հրատարակած է գեղագրութեան 6 տետրակներ, որոնց հասոյթը գաւառային նպաստաւոր վարժարաններու պիտի յատկացուի։

ՆՈՐ ՆԱԽԻՋԵՒԱՆՑԻ Դիւանէի Գիստեան տիկինը մէկ քանի տարի առաջ ուխտի երթալով Երուսաղէմ, վերադարձին Պոլիս հանդիպեր և Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ գտնուած Փրկչական հրաշագործ պատկերը տեսեր է, որ իր վրայ խոր տպաւորութիւն գործեր է, մանաւանդ իմանալով անոր հրաշքներու պատմութիւնը։ Այժմ իր հարան և աղջկին հիւանդ ըլլալով, խնդրեր է Ս. Պատրիարքէն որ փրկչական պատկերին առջեւ աղօթք մը արտասանել տայ հարսին և աղջկան ապաքինութեան հայմար և 20 ռուպլ զրկած է իբր նուէր քահանայի և հրաշագործ պատկերին։ Բարեպաշտ տիկնոջ փափաքանաց համաձայն, խնդրուած աղօթքը կատարուեր և ըստ այսմ տեղեկութիւն տրուեր է խնդրարկու տիկնոջ։

ԲԵՕԹԱՀԻՍԱ Ազգ. մանչերու վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը Յուլիս 13ին տեղի ունեցաւ Ս. Թորոս եկեղեցւոյ բակին մէջ, նախագահութեամբ Տ. Վահան Ծ.Վ. Յակոբեանի, և ժողովրդեան խուռն բազմութեան մը ներկայութեան։ Հանդէսը բացուեցաւ Համիտիէ քայլերգով, զոր ժողովուրդը յոտնկայս ունկնդրեց։ Վարժարանին Տնօրէն Նշան էֆ.ի ճառերը բաւական լուրջ էին, բայց աչակերտաց կողմէ անյաջող արտասանութիւնն, չատ անհամ թուեցան։ Առաջնորդ Հայր Սուրբը ժողովրդեան յորդորական մը ուղղելէ վերջ, Վեհ. կայսեր արուեստութեան աղօթքով հանդէսը փակեց։ Յուլիս 30 աղջկանց և մանկապարտէզի տղայոց մրցանակաբաշխութեան հանդէսն ալ տեղի ունեցաւ Ս. Թորոս եկեղեցւոյ բակին մէջ։ Մանկապարտէզի տղաք բաւական յաջողութիւն ցոյց տուին ձեռային մարմնամարզի մէջ։ Տնօրէնուհի Տիկին Պ. Եղուսպեանի պատրաստած ճառերը արտասանեցին աշակերտուհիները և ծափահարութեանց արժանացան։ Դիզեցիկ տրամախօսութիւն մըն ալ պատրաստուած էր որ նոյնպէս ծափահարութեան արժանացաւ։ Առաջնորդ Հայր Սուրբը ատենախօսութիւն մը ընելով, ցաւ յայտնեց վարժարաններու յետադէմ ընթացքին վրայ ու յանձնարարեց որ ամէն մարդ իր կարողութեան չափով աշխատի կրթական գործին առաջդիմութեանը։

ՅԱՒՈՒ կը ծանուցանենք թէ Մաղիկ կանանց յատուկ չաբաթաթերթը հարկադրուած է իր հրատարակութիւնը քանի մը չաբաթ դադրեցնել, իր հրատարակչին՝ Վահան Թօչիկեանի ծանր հիւանդութեանը պատճառաւ։

ԳԱԼՑԵԱՆ Որբանոցի Խնամակալութիւնը չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները։ — Տէր և Տիկին Զգօն Խօրասանճեան իրենց անդրանիկ զաւկին մկրտութեան առթիւ 324 ղրուշ, Յարութիւն էֆ. Քէօմիւրճեան իր ամուսնութեան առթիւ 216 ղրուշ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ. — Յարութիւն էֆ. Քէօմիւրճեան իր ամուսնութեան առթիւ 324 ղրուշ նուիրած է հիւանդանոցին։

** Տնարք Յ. Գնտաճեան Որդիք 5 օսմ. ոսկի մատաղացին նուիրած են հիւանդանոցին։

ՍԱՆՍՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի ԿԱՐԻՆ

Սանսարեան վարժարանն իր 26դ տարեշրջանին առթիւ նոր և լուսագոյն կարգադրութիւններով պիտի վերբացուի լուսաւորիչ Սեպտեմբեր 1ին։

Վարժարանս իւր ծրագրով կը համապատասխանէ գերմանական միջնակարգ վարժարաններու (Realschule) և ունի մէկ նախապատրաստական և վեց վարժարանական դասարան, իւրաքանչիւրն մէկ տարուան ընթացքով։

Թոչակաւոր գիշերօթիկ ցերեկեայ աշակերտներու ընդունելութեան պայմաններն են։

1. Նախապատրաստական դասարանի մէջ ընդունուելիք աշակերտը պէտք է որ լրնի 10—11 տարեկան, ուշիմ և առողջ, և կարենայ հայերէն վարժ կարդալ, ընթեռնելի կերպով գրել, քերականական մասունք բաներ գիտնալ, ուղղագրել առանց խոշոր սխալներու և թուաբանական չորս գործողութիւնները վարժ կերպով կատարել։

2 Վերին դասարաններէն որ և է մէկին մէջ ընդունիլ ուզող աշակերտը պարտի յատուկ քննութիւն տալ վարժարանիս ուսուցչական մարմնոյն առջեւ։

3 Վարժարանս ընդունելիք ամէն աշակերտ պարտի ներկայացնել իր ծննդեան, մկրտութեան և պատուաստի վկայականները, ինչպէս նաեւ Օսմանիէ թէսքերէներն և լինելի քաղառողջ։

Վառնգաւոր և տարափոխիկ հիւանդութիւն ունեցողները ետ դարձուին։

4 Վարժարանս թոչակաւոր գիշերօթիկ աշակերտներու ընդունելութեան համար երկու տեսակ պայման ունի։

Ա. Պէտք է վճարել՝ միանուագ մուտք 3 Օսմ. լիր. Տարեթոչակ 20 օսմ. լիրա։ Արձակուրդի ծախք 1 օսմ. լիրա, համագումար 24 օսմ. լիրայ, ամ, բոլոր ծախքը վարժարանին վրայ։

Բ. Տարեթոչակ 13 լիր. օսմ. Արձակուրդի ծախք 1լիր. օսմ. համագումար 13 լիր. օսմ. Այս երկրորդ պարագային աշակերտաց ծնողք կը հոգան իրենց զաւակաց զգեստի, կօշիկի, կարկասքի, դասագրոց և դպրոցական այլ պիտոյից, մահճակալի, և սեղանոյ ինչպէս նաեւ դեղօրէից ծախքը։ Իսկ վարժարանը կուտայ ծնունդ և ուսում և կը հոգայ լուացքի, բաղնիքի ու սովորական բժշկի ծախքերը։

5 Իւրաքանչիւր նորեկ գիշերօթիկ աշակերտ պարտի վարժարանիս արկղին յանձնել նաեւ 3 օսմ. լիրայի գումարը, իբր իւր ճանապարհածախսն որ ընթացաւարտ լինի և կամ որ և է պատճառաւ վարժարանէս արձակուի։

6. Նախապատրաստական, Ա. Բ. դասարաններու ցերեկեայ աշակերտները իրր տարեթոչակ պարտին վճարել 6 լիրա օսմ. իսկ Գ.Դ.Ե.Զ. դասարաններու աշակերտները 7 լիր. օսմ. Այս գումարները կը պարունակեն մի միայն ուսման և ցերեկուան ճաշի ծախքերը։

7 Այն աշակերտները, որոնք ուզեն ուսանիլ կամաւոր առարկաներէն (դաշնակ, լուծակ) մէկը, պարտին առանձնաբար վճարել տարեկան 3 օսմ. լիր. որ կը պարունակէ ուսուցչի և դաշնակի ծախքը։

8 Ամէն նորեկ աշակերտ վարժարանս մտած պահուն պարտի Տեսչութեան ներկայացնել իր մէջ և տարեթոչակի ընթացքները, հակառակ պարագային չընդունուիր։ Իսկ արդէն վարժարանիս մէջ գտնուողներէն անոնք, որ մինչև յառաջիկայ Սեպտ. 15 անվճար թողուն իրենց տարեթոչակները, եւ կը ճամբուին։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել ի Կ. Պոլիս. Ազգ. Գասրիարքարան, կամ ի Կարին վարժարանիս տեսչութեան։

1/14 Օգոստ. 1906

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱՔ

Առաքաւորը գաղասը մալ միւտիրի իզզէթլու Միւրթէզա էֆէնտիյէ հիւանը խրստէթիւնէ մէպնի Թէրթիէն բիւթպէի Սանիյէ սընՁքը Սանիսի Թէվֆիհ պույրուլմուշ տը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս Պաշտօնական Ձեկուցումը ծանոյց, մեր Բարեխնամ Օգոստափառ Վեհապետը, քիչ մը ցորտ առած ըլլալով, ուրբաթ օրը Սէլամլըքի արարողութիւնը տեղի չունեցաւ. սակայն գոհութիւն Աստուծոյ, ցտառութեան հետեւանքը բոլորովին անհետացած ըլլալով, Ն. Կ. Վեհափառութեան թանկագին առողջութիւնը կատարեալ է։ Այս ուրախարթ լուրը անհուն և ընդհանուր ցնծութիւն պատճառեց բոլոր Օսմանցիներուն, որոնք Ն. Կ. Վեհափառութեան բարձր հովանիին տակ ամէն տեսակ շնորհ ու երջանկութիւն վայելելով ամէն կերպով բարեբաղդ կեանք մը կ'անցընեն։ Հետեւաբար այս յոյժ բերկրալի լուրին առթիւ իրենց հաւատարմական ու ուրախագիտական զգացմանց հաւաստիքը անգամ մը ևս մատուցանելու պատիւը կ'ունենան։ Տիրող ուրախութիւնը և ցնծութիւնը ընդհանուր է. ամէն ոք գոհութիւն մատուցանելով աստուածային այդ շնորհին համար, ջերմ բարեմաղթութիւններ կ'ընէ Վեհ. Սուլթանին կայս. արեւշատութեանը համար։ Բոլոր Օսմանցիները աստուածային մեծ շնորհ մը կը նկատեն այն բարեբաստիկ պարագան, որով քիչ մը ցրտառութեան ազդեցութիւնը չուտով և բոլորովին անհետացաւ։ Ուստի Ն. Վեհափառութեան բոլոր հաւատարիմ հպատակները կ'աղօթեն որ Բարձրագոյն Աստուած երկար ու բարեբաստիկ կեանք պարգեւէ Օգոստափառ Վեհապետին, անսասան պահելով Օսմ. Փառապանծ Գահուն վրայ։

Մանգուսմ ևս կը ձգնակցի այս ընդհանուր բարեմաղթութեանց և ուրախութեանց և անգամ մը ևս կը կրկնէ իր բարեմաղթութիւնները Վեհ. Կայսեր թանկագին արեւշատութեան համար։

ԿԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, առջի օր ազատ արձակուեցան այն բանտարկեալները որոնք իրենց պատժին երկու երրորդ մասը աւարտած են։ Այդ բանտարկեալները 104 հոգի են, որոնց երեքը՝ կին։

⁂ Դատական նախարարութիւնը հեռագրաւ ծանոյց բոլոր նահանգները որ այդ կարգի բանտարկեալները ազատ արձակուին։

ԾՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, առջի օր Կայս. Պալատ երթալով բարեմաղթութիւններ ըրաւ Կայս. արեւշատութեան համար և արժանացաւ Կայս. մեծարանաց։

ՆՈՐ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ. — Ցայտնի է թէ Կայս. կառավարութիւնը ձեռնարկած է Թուրքիոյ բնակչութեան ընդհանուր մարդահամարին։ Պոլսոյ մէջ մարդահամարի արձանագրութիւնները մօտերս պիտի սկսին և այս առթիւ յանձնաժողովներ պիտի կազմուին թաղերու մէջ։

ՆԵՐԲԻՆ գործոց Նախարարութիւնը հրամանագրեց ամէն կողմ, որպէսզի անցագրի և մարդահամարի պաշտօնեաները հասկնալի լեզուով մը ծանուցանեն թէ անցագիր ստացողները պէտք է իրենց Օսմանիէ Թէգբէրէսին ալ միասին ունենան և ի հարկին ցոյց տան։

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆՆԵՐԸ. —Կայս. Իրատէ մը հրամայեց տալ կէս ամսաթոշակը կառավարական այն պաշտօնեաներուն, որոնք իրենց պաշտօնին վերաբերեալ գործերու և կամ ուրիշ պատճառներու համար գործէ կը դադրեցուցին, և սակայն դատավարութիւն տեղի ունենալէ ետքը անպարտ ըլլալնին կը հաստատուի։

ՏԱՍԱՆՈՐԴՆԵՐԸ. — Սաասkեբ կը ծանուցանէ թէ այս տարի տասանորդներու գիները աւելի բարձր պիտի ըլլան անցած տարիներէն։

ԻԶՄԻՐԻ մաքսատան մէջ ուղեւորներու նոր Սալոն մը պիտի չինուի 100,000 ղրշ.ի ծախքով։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ. — Ցուլիս 16էն 22 Սիէզի մէջ ժամտասի 7 դէպքեր պատահած ըլլալով, Առողջապահական Խորհուրդը որոշեց Սիէզէն Եանպու և Ճիտէ գացող շոգենաւերը 5 օրուան քարանթինայի ենթարկել։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ Տէրսիմ գաւառին Օվանզգ գաւառակին մէջ զօրանոցի մը հիմնարկէքը կատարուեցաւ։

ՇԵՐԱՄՆԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐ ԳԻԻՏ ՄԸ. —Պրուսայի գեղագործներէն ԼուԹֆեան էֆէնտի երկար քննութիւններէ ետք յաջողած է դարմանը գտնել շերամներուն արկածական հիւանդութեանց, ինչպէս գրած էինք ժամանակին։ Լէվանթի Թղթակիցը այս մասին դիմումը բերած ըլլալով ԼուԹֆեան էֆ.ի, հետեւեալ տեղեկութիւնները քաղած է.— Գիւան է պարզապէս քիմիական ծխումի մը ենթարկել չարունակաբար շերամները, որոնք այդպէս կը խոշորնան և կը զօրանան, և դիւրաւ կը դիմադրեն իրենց սպառնացող ամէն տեսակ հիւանդութեանց։ Այս ծխումը միեւնոյն ժամանակ խոզակ տալը կը չատցնէ։ Հնարիչին կողմէ բազմաթիւ փորձեր հետեւեալ արդիւնքը տուած են.—1400 շերամի հունտ այս նոր դրութեամբ թուխսի դրուելով, 900 խոզակ տուած են, մինչ նոյնչափ հունտ, սովորական մեթոտով, 600 խոզակ միայն տուած են։ Նոր դրութեան առաւելութիւնը ակնյայտնի է։

ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼ մը հաստատուեցաւ Էնկիւրիի և Հայմանայի միջեւ։

ԽԱՀՈՒԷԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Իզմիրի Առեւտր. Սենեակին թերթը կարգ մը տեղեկութիւններ կուտայ Թուրքիոյ մէջ խահուէի վաճառականութեան և թուզի փոչին՝ սուրհնի մէջ գործածութեան վրայ։ Թուրքիա տարեկան 9,350,458 քիլոկրամ խահուէ կ'առնէ դուրսէն, 93,333,278 ղրուշ արժէքով և կ'արտածէ 4,853,623 քիլոկ. 43,876,778 ղրուշ արժէքով։ Գալով թուզի փոչին, ան՝ քանի մը տարիէ կը գործածուի Աւստրիոյ-Հունգարիոյ՝ Գերմանիոյ սահմանակից նահանգներուն մէջ, Ռումանիոյ և Սերպիոյ մէջ։ Թուզը կը խորովին, կը բոնրեն և փոչի կը վերածեն։ Այս փոչին մէկ երրորդ չափով կը խառնեն խահուէին մէջ որ այն ատեն աւելի գոց գոյն մը կ'առնէ, իր գրգռիչ յատկութիւնը կը կորսնցնէ եւ նոյն իսկ մեղուին կ'ըլլայ։ Երբ միայն թուզի փոչին գործածուի իբր բուսաջուր, չատ ախորժահամ է։ Նոյն թերթը կը յորդորէ սրճարարները այն փոչին խառնել խահուէին մէջ, փոխանակ եգիպտացորենի, դարիի, կաղինի կեղեւի և ուրիշ նիւթերու։ Այսպէսով յաճախորդներուն պիտի մատակարարեն աւելի սնուցիչ ըմպելի մը և միեւնոյն ատեն օգնդակած պիտի ըլլան տեղական բերքի՝ մը սպառման։ Մնաց որ խնայողութիւն մըն ալ կատարած պիտի ըլլան շաքարին և խահուէին վրայ։

ՍԱՄՈՍԻ նորընտիր իշխան Քոսթանթէն Քարաթեոդորի էֆէնտի այսօր կը մեկնի իր պաշտօնատեղին։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերտեսչութիւնը նկատելով որ Դարթէմունիի նահանգէն շաբաթը երկու անգամ դէպի Պոլիս ճամբայ հանուած թղթատարը, Իմէպոլսի մէջ չոգենաւի չհանդիպելով, երեք, չորս և երբեմն իսկ եօթը օր կը սպասէ, ինչ որ պաշտօնական ու առեւտրական գործերու յապաղելուն պատճառ կ'ըլլայ, որոշեց որ ասկէ վերջը, Դարթէմունիէն մինչեւ Պոլիս 40 ժամէն հասնիլը ապահովելու համար ուրբաթ և երկուշաբթի օրերը ժամը 8ին կամ 9ին Դարթէմունիէն ճամբայ ելլէ թղթատարը, որպէս զի երեքշաբթի և շաբաթ ժամը 12ին Իմէպոլսը գտնուի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին կողմէ 30 արուակ շէնգեղ ղրկուեցաւ Վան, Եռեւան եղած կեղծամակի հիւանդութեան ճարակումը արգիլելու համար։

ԳԵՐՄԱՆ դեսպանը որ արձակուրդով Գերմանիա կը գտնուի, այսօր Պոլիս պիտի դառնայ։

ԱՆԳԼԻՈՑ դեսպանատան քարտուղարներէն Մ. Մարլինկ որ Թէհրանի անգլիական դեսպանատան խորհրդական կարգուած է, Պոլսէն մեկնեցաւ Արեւելեան ձեպընթացով։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ Ֆերտինանտ իշխանին պաշտօնավարութեան տարեդարձին առթիւ երէկ հանդիսաւոր պատարագ մատուցուեցաւ Օրթագիւղի Էկզարքարանի մատրան մէջ։ Էկզարկ Տ. Եօսիֆ կը նախագահէր։ Ներկայ էին Պուլկար Գործակատար Մ. Նաչովիչ, գործակատարութեան պաշտօնէութիւնը և Պուլկար գաղութին երեւելիները։

ՑՈՅՆ ԲԱՐԵԲԱՐ. — Եանեայէն կը գրեն թէ Միխալ Անակսօգորուլօս անուն հարուստ յոյն մը վերջերս մեռաւ Թուրնօ-Սեվերինի մէջ։ Երիտասարդ հասակին մէջ Պոստըն (Ամերիկա) գացած էր, Հուր տակաւ առաջդիմելով, խուլ—համբերու մեծ հաստատութեան անօրէնը եղաւ։ Բայց իր ծնունդավայրը չէր մոռցած։ Անցեալները Աթենք ոլիմպիական խաղերուն գացած ըլլալով, 25000 ֆրանքի յանձնած էր Հելլէն ազգ. Պանգային, իր ծնունդավայր գիւղին՝ Գարինկոյի (Եանիա) վարժարանին համար իբր եկամուտ։ 1,200,000 ֆրանք հարստութիւն մը կը թողու, որ պիտի յատկացուի Քօնիցայի մէջ յոյն Քոլէժ մը հաստատելու։ Զանազան գումարներ թողած է իր ազգականներուն և Պոսրնի մէջ իր վարած հաստատութեան։

ՎԱԼԻՏԷ ԽԱՆԻՆ ՓԼԻԼԸ.—Քաղաքապետական պաշտօնեաները և ճարտարապետներ մանագիտական քննութիւն մը կատարեցին փլուզման պատճառներուն վրայ։ Հաստատուեցաւ որ խանին՝ Զաքմաքճիլարի վրայ նայող այդ փլած պատին տակէն կ'անցնէր մայր-կոյուղին, որուն խոնաւութիւնը կը թափանցէր պատին, որ անձրեւներէն ալ բաւական փտած էր։ Մանաւանդ որ երկրաշարժի ատեն մնծապէս վնասուած էր պատը։ Խանը այնքան հինցեր էր որ ճարտարապետական քննութիւն կատարել տրուեցաւ, և նոյն իսկ փլուզումէն շաբաթ մը առաջ նոր քննութիւն մը կատարուեցաւ թաղապետութեան կողմէ, և որոշուեցաւ մէկ քանի մասերը փլցնել, բայց աշխատութիւնները չսկսած, արկածը պատահեցաւ։ Փլչելու վտանգ սպառնացող մէկ քանի մասեր վար առնուեցան։ Փլած մասին քով, Սիւնպիւլի խանին կից խոշոր պատն ալ աւեր վիճակ մը ունի, և թէև նեցուկներով բռնուած է բայց նկատելով որ ասիկա կրնայ վտանգ սպառնալ Սիւնպիւլի խանին նոյն կողմի սենեակները, և խանութները պարպուեցան։ Փլատակներուն տակէն 3000 օխայի չափ կապար ղըտնուեցաւ։ Երեւան հանուեցան նաև հսկայ գերաններ, որ մօտ 300 տարի դիմացած էին առանց խթթարուելու։ Գտնուեցան նաև երկաթ բուրթիներ, կրակի մէջ ձեւի բերուած։ Փլուզման պահուն խոշոր բեկոր մը զարնուեցաւ դիմացի մզկիթին երկաթ դրան, որ խորտակուեցաւ։ Աղբիւրին քարաչէն մէկ քանի մասերն ալ խորտակուեցան։ Փլատակները վերցնելու աշխատութիւնները նուազուրդի դրուեցան և փոխադրութիւնները պիտի սկսին երեք կողմէ, որպէսզի շուտով մաքրուի փողոցը և անցուդարձը վերահաստատուի։

ՓԱՓԱՌՈՂՆԵՐԸ ԹՈՂ ԿԱՐԴԱՆ. —Մաքրիգիւղէն արժանահաւատ անձ մը կը հաւատայ մեզ թէ՝ նպարեղէններու ամենաընտիրը և մասնաւորաբար անխարդախ ձիթաթուղ, ընտիր ձիթապտուղ, անխառն օճառ և ուրիշ ամէն կարգի տնական պիտոյք չափաւոր գիներով ու արդար կշռով կը ծախուին Մագրիգիւղի կայարանին մօտ ծախվաճառ Ցակոբ աղայի հանրածանօթ խանութը, որուն մէկ մասը նպարեղէնի յատկացուած է վերջերս։ Մաքրիգիւղցիներուն ջերմապէս իր յանձնարարենք օգտուիլ առիթէն ու քաջալերել այս պատուաւոր խանութը։

ԱՐԱՆՑ հագուստի յատուկ ճարտար ձեւող մը կը փնտռուի։ Լաւ յանձնարարական անհրաժեշտ։ Դիմել ժամը (Ը. Ե.) 11էն մինչեւ կէս օր Թարաքճըլար փողոց Պիրատէրլէր խան թիւ 3։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԶԵՂԾ ՊԱՇՏՕՆԵԱՑ. — Նիկոմիդիոյ գաւառին նախադատ ատեանին գործադիր պաշտօնեայ Սալիհ էֆ. իր պաշտօնին մէջ զեղծումներ գործած ըլլալով, Դատական նախարարութեան կողմէ ծանուցուեցաւ օրինական հետապնդումներ կատարել անոր մասին։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ. — Պոլսոյ վճռաբեկ ատեանը վաւերացուց Էրթուղրուլ գաւառին նախադատ պատժական դատարանին այն վճիռը, որով 15 տարի թիւապարտութեան կը դատապարտուէր Աբրահամ Եեսանեանը, որ Գեորգոս Վարդանեանը սպաննած էր։

⁂ Պոլսոյ պատժական ատեանը, դատեց Մէհմէտ անուն մարդ մը և Այիշէ, Սաադքա ու Շերիֆէ անուն կիները, որոնք ամբաստանուած էին թէ գաւառներու բնակիչներէն ոմանց զաւակները, դպրոց դնելու պատրուակով, Պոլիս բերելով, զանազան անձերու քով կուտան իբրեւ սպասաւոր։ Ատենց ապարքը հաստատուելով, Այիշէ ու Սաադքա երկու տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցան, Մէհմէտ՝ մէկ տարուան և Շերիֆէ՝ ալ վեց ամսուան։ Նաեւ Մէհմէտ ու Շերիֆէ՝ ճնական ոսկի դրամական տուգանքի։

⁂ Շաբաթ մը բանտարկութեան դատապարտուեցաւ Բաֆաէլ որ Ցակոբը ծեծած էր, և Թէոֆիլոս որ Մկրտիչը վիրաւորած էր։ 50 ղրշ. տուգանքի՝ Նշան որ Մարգարի ամանները կոտրած էր։ 15 օր բանտարկութեան և ոսկի մը տուգանքի Սանթօ որ ծեծած էր Զաքարը։ Ոսկի մը տուգանքի՝ Դուզկունճուք բնակող Իսմայիլ աղա որ թաղապետական չավուշ Եուսուֆ էֆ.ն նախատած էր իր պաշտօնին կիրարկութեան պահուն։ Երկու ոսկի տուգանքի՝ Միխալ որ ոստիկան Մէհմէտ էֆ.ն նախատած էր անոր պաշտօնին կիրարկութեան ատեն և անոր գործին միջամտած էր։

⁂ Պոլսոյ նախադատ ատեանը արձակման գիր մը տուաւ Քատէմ Խայրի, որուն՝ սեւամորթ գերիներէն ըլլալը հաստատուած էր։

ՀԻԴԵՀՆԵՐ.—Երէկ առտու ժամը 8ին հրդեհ ծագեցաւ Դաստրգիւղ, Մօտա ճատէխի, Բիզա Քաշա փողոց, Փափազ օղլու Արսոթոլի ապահովագրուած առանձնէն, և հրդեհ ճարակ եղան չորս փայտէնէ տուներ և արարդրմանի մը մէկ մասը։ Արսոթոլ Ապնավոտգիւլ օգտագործութեան գացած ըլլալով, տան մէջ պահապան ձգած էր բանջարավաճառ Ցոյն մը։ Այրած միւս երեք տուները սեփական էին Ցովհաննէս էֆ. Քէրեստէճեանի, և ապահովագրուած չէին։ Տուներէն մէկը կը բնակէր կօշկավաճառ Դամիանոս էֆ. Փափազեան, որուն կահ կարասին ապահովագրուած էր։ Միւս տունը կը բնակէին Աբրահամ Աղա Նարինեան և Ցոյն մը, իսկ երրորդ տունը Քէրեստէճեան Ցովհաննէս էֆ., որ իր կահ կարասին ալ ապահովագրած չէր։ Աբարդրմանը կը պատկանէր Խաչիկ էֆ. Աճառեանի, ապահովագրուած։ Խաչիկ Աղա ծանր հիւանդ էր և երկու օր առաջ վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուած։ Հրդեհի պատճառներուն մասին քննութիւն մը բացուեցաւ։

⁂ Երէկ ժամը 5ին հրդեհ ծագեցաւ Ղալաթիա, Եէնի-Բարմաք Դաբու, փոքր տան մը վերնայարկէն, սակայն շուտով մարեցին։

ԾՈՎԻ ՎՐԱՑ.— Երէկ արեւելեան սաստիկ հով մը կը փչէր, որմէ շատ նեղուեցան նաւային երթեւեկութիւնները։ Քիչ մնաց ծանր արկած մըն ալ պիտի պատահէր։ Հանրածանօթ վաճառական Թանթաւի զատէ Խալիտ պէյի սեփական Գոնիա շոգենաւը որ Սեւ Ծովէն արմտիք բեռցած Պարչելոնա պիտի երթար, Պոլիս հասաւ երէկ առտու։ Երբ Քապթաչի առջեւ պիտի կենար, մրրիկին ազդեցութենէն քշուեցաւ վար Մախսուսէի շոգենաւերուն կեցած տեղը։ Աղետալի ընդհարումի մը մաղ մնացած էր, երբ հասան երեք նաւաձիգներ և շոգենաւը կապելով քաշեցին և այսպէս արկածին առաջքը առնուեցաւ։

ԵՐԿՈՒ ՀԵԼԼԷՆՈՒՀԻՆԵՐ.—Անմիջապէս սիրային արկածախնդրութիւն մը չէ՞ մտաբերեր, երբ այս բառերը կարդաք։ Բայց ուրիշ ոչ նուազ ճարպիկ արկածախնդրութեան մը զոհ գացած էին երէկ երկու հելլէնուհիներ, մին նիհար և միւսը դիրուկ, մին մինչև և միւսը... գեղանի։ Շերքէթի 46 թիւ շոգենաւը, երէկ իր սովորական ընթացքով ելած էր Վոսփորէն։ Հաղիւ բամնուած Պէշիկթաշի նաւամատոյցէն, ահա կիներու հնչուն աղմուկ մը կը բարձրանայ։ Երկու հելլէնուհիներ էին որոնք զարմանահար իրարու բաներ մը կ'ըսէին, կը վիճէին, կը գոռային, չորս կողմ կը նայէին։ Սիրտի մրցակցութիւն մը չէր ապահովապէս, որովհետեւ այն ատեն վառա՝ մազերը և մատները զիրար պիտի պարպտէին։ Ուշադիրներ տեսնացին,— և ո՞վ չէր ուզեր փութալ և մխիթարել գիրուկ հելլէնուհի մը, նոյն իսկ մարդ երբ վարժապե՛տ ալ եղած ըլլայ։ Հարցուցին, փորձեցին և ահա հասկցան թէ ճարպիկ քսակահատ մը շորթեր էր Տիկինին դրամապանակը, ուր 6 ոսկիի չափ դրամ կար։ Ի՞նչ պիտի ընէր հիմա, ո՞վ էր այդ յանդուգն ձեռնածուն, բայց շուտով մխիթարուեցան կ'երեւի, քանի որ կիները շուտով կը մխիթարուին իրենց նիւթական կորուստներուն մէջ։ Միայն ցաւ յայտնեցին անուշա թէ ի՞նչպէս կալան պարոն մը չէլաւ հատուցանել իրենց այս ոսկիները, որոնցմով ոսկեզօծ երաշներ կը հիւսէ գուցէ այժմ սա անոպա՛յ քսակահատը։

ՊԱՏՈՒԱԽՆԴԻՐ ԵՂԲԱՑՐԸ. — Ամէն աղջիկ կը ֆիլրէթ, ամէն պատանի կը... forբեգանէ։ Ահա դարուս պահանջը՝ մանաւանդ Բերայի մէջ։ Ասիկա զբօսանքներուն ամէնէն հաճելին և ներելին է միեւնոյն ժամանակ։ Սակայն այսպէս չի խորհիր եղեր Բաքաքիէօրի բնակող առաղձագործ Անտրէասի որդին Բանայօղ։ Այս գեռահասը, առջի գիշեր, տեսնելով որ դրացիներէն Եանի մութին մէջ բաներ մը կը մալտայ իր քրոջը, կը յարձակի խեղճ սիրահարին վրայ և զայն լաւ մը կը տրէ, թեւէն և դլխէն վիրաւորելով։ Տարաբաղդ Եանի, որ դեռ չէր քաղած իր աշխատութեանց ամենաթեթեւ մէկ վարձատրութիւնն իսկ Տիւլսինէին կողմէ, այս չարակոչոճ ծեծին վրայ, ուխտեր է ասկէց ետք ապահով գործել՝ ցորչափ խնդիրը սիրոյն՝ և... չրջակայքին չուրջը չը դառնայ։

ԴՐԱՄԱՐԿՂԻ ԴՈՂ.—Պոլիս, Պաղչէ Գաբու, իւղավաճառներու փողոցին մէջ, Սթիլի վաճառատան սպասաւորը Տիմիթրի, առջի իրիկուն, վաճառատունը գոցելով դուրս ելաւ և պահ մը սրճարան մը նստաւ. դիշերուան ժամը 3ին երբ վաճառատուն դարձաւ, բանալիով չկրցաւ դուռը բանալ։ Մօտը գտնուած զինուորական պահակնոցը երթալով գործը հասկցուցած միջոցին, տեսաւ թէ վաճառատունէն երկու հոգի դուրս ելած են ու կը փախին։ Իսկոյն սկսաւ զանոնք հետապնդել և քիչ մը հեռուն ոստիկանները երկուքն ալ ձերբակալեցին, որոնց մէկին ձեռքը դաշոյն մը կար։ Վաճառատան մէջ խուզարկութիւն կատարելով երկրորդ յարկի դրամարկղին մօտ դողի զանազան գործիքներ գտնուեցան. նաեւ դրամարկղին առջեւի մասէն ծակ մը բացուած էր։ Դողերը, վաճառատան դուռին խառնուելը իմանալով փախեր են. դուռը մասնաւոր բանալիով մը բացած և յետոյ ներսէն զայն փակած էին։ Ձերբակալուածներն են Հէրաքլի եւ Սերիրօ։

ՄՈՒՐԱՑԿԱՆ ԹԷ ԴՈՂ.— Առջի օրը մաքուր հագուած կին մը Գասրգիւղ, Գուչ Տիլի, Հանրօգուտ չինութեանց ժողովին անդամ գնդապետ Պէհճէթ Չպէյլի տունը երթալով, յայտարարեց թէ կարօտ է և դրամ խնդրեց։ Տան տիկինը, արգահատելով, վերի յարկը եւաւ դրամ տալու համար։ Նոյն միջոցին մուրացիկ կինը, շորթեց քոնսոլին մէջ գտնուած 70-80 ոսկինոց ադամանդէ 3 մատանիներ և առանց մէկէ մը տեսնուելու, փախաւ։ Տան տիկինը երբ վար իջաւ, մուրացիկը հոն չտեսաւ և հասկցաւ գող ըլլալը։ Ոստիկանութիւն իմանալով խուզարկութիւն կատարեց և Էմինէ անուն կին մը ձերբակալեց։ Տան տիկինը տեսնելով ճանչցաւ զայն։

ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ ՔՍԱԿԱՀԱՏ.—Առջի օրը, Սիկիւտարի Գարաճա Անմէտ գերեզմանատան մէջ թաղման մը պահուն վախճանեալին փեսան երբ աղքատներու դրամ կը բաշխէր, Հաճի Թահիր անուն մարդ մը անոր դրամապանակը շորթելով փախաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ. — Պալաթ բնակող Եորկի անուն լոքարիաճի մը, տանը պարտէզը ինքզինք կախելով անձնասպան եղաւ։ Կ'ըսուի թէ չարժառիթը չքաւորութիւն է։

ԹԱՏՐՈՆ ՄՆԱԿԵԱՆ

ԱՅՍ ԻՐԻԿՈՒՆ ԵԷՆԻՄԱՀԱԼԷ

Մնակեան թատերախումբը այս գիշեր ժամը 2½ին Սարբեար Եէնիմահալլէ Հաճի Միսաքին թատրոնը պիտի ներկայացնէ

ՄՈՒՐՈՒ ՑԻԿ ԿԻՆԸ

Ընտանեկան յուզիչ տուամ 5 արար

ՊԱՐԵԻԵՐԳ

Օր. Կեմիլայի կողմէ

ԽԻՍՏ ԾԻԾԱՂԱՇԱՐԻ ԶԱՒԵՇՏ 1 ԱՐԱՐ

Մուրացիկ կինը խիստ գեղեցիկ թատերական մըն է՝ քանիցս ծափարուած թատերասէր հասարակութեան կողմէ, և այս անգամ տիպար ներկայացում մը պիտի ունենայ անշուշտ, քանի որ դերակատարները կը կազմեն՝ Տիկին Ազնիւ Մնակեան, Մ. Մնակեան, Ալիքսանեան, Հոլաս, ևն.։ Եթէ կ'ուզէք քանի մը աղուոր ժամեր անցընել, գացէ՛ք ծափահարել այս լաւագոյն դերասանները։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 Օգոստ. — Էտուարտ թագաւոր այսօր մեկնեցաւ Ֆրիսինկէնէն Վիքթորիա հեն Ալպերթ զբօսանաւով, ուրկէ Բէօլնի ճամբով պիտի երթայ Ֆրիտրիխսհոֆ դղեակը, Հոմբուրկի մօտ։ Այս պատմական դղեակին մէջ տեղի պիտի ունենայ Վիլհելմ կայսեր և Էտուարտ թագաւորին տեսակցութիւնը։ Տրվնեշայր և Ռօհսպրիկ զրահապատ յածանաւերը կը հետեւէին արքայական զբօսանաւին։ Ծրագրին համեմատ, Էտուարտ թագաւորը վաղը առտու ժամը 10ին պիտի ժամանէ Քրոնպէրկ, ուր Վիլհելմ կայսր հասած պիտի ըլլայ ինքնաշարժ կառքով, իր վեհափառ հիւրէն ժամ մը առաջ։

ՊԵՐԼԻՆ .— Վիլհելմ կայսրը Ֆրիտրիխսհոֆի դղեակը գնաց, Բրոնպէրկի մօտ, ուր պիտի ժամանէ նաև Անգլիոյ թագաւորը։

Վիեննա .— Ֆրեմտենպլաթ կը հերքէ այն լուրը թէ Մարիէնպատէ դարձին Էտուարտ թագաւոր պիտի այցելէ Ֆըբանց Եոզէֆ կայսեր։

ՀՌՈՄ .— Բաժանման Օրէնքին վրայ Պապին կողմէ ֆրանսացի եպիսկոպոսներուն ուղղուած կոնգակը հրատարակուեցաւ։ Բուռն կերպով կը բողոքէ Բաժանման Օրէնքին դէմ, զոր թշնամութիւն կը նկատէ կրօնքի դէմ։ Պապը այս սկզբունքը դնելէ վերջ, կը ջանայ այդ օրէնքին յոռի հետեւանքները մեղմել, հետեւաբար կը յանձնարարէ որ ընկերակցութիւններ կազմուին, պայմանաւ սակայն որ անոնց ընարութիւնը կատարուի եպիսկոպոսներու ձեռքով, և անոնց իշխանութեան ենթարկուած ըլլան։

— Իսալիոյ թագաւորը և թագուհին ներկայ պիտի ըլլան գերման գահաժառանգին դաւակին մկրտութեան։

ԷՈՆՏՈՆ .— Մանիլայէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Փիլիպպեան կղզիներու զանազան կէտերուն վրայ շարժումները աւելցած են։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը հրամայեց Ատլանտեանի ամերիկեան նաւատորմիղին մեկնիլ Մանիլայի։

ԾՈՒՐԱՅԻ ՊԱՀԵՒԵՏԷՆ

Թէբանէի ամիրէ զայրը մամուլ անպարը իչին պիր սէնէ զարքընտա լիւզումի օլաճադ օլան ֆայրաղ վէ քէօմիւր քէօքլերի իլէ բիրինչ վէ ահէն վիտա վէ վարիլ չէնպէր վէ չիվիսինին վէ ատի ճամ իլէ, չինկօ վէ ղիֆթ ֆապրիդասը իչին էֆրինճ ղազ պօյասընին այրը այրը պիլ միւնագասա գօնթուրաթօ բապար մուգարրէր օլտուղունան թաիպ օլանլարին թէմինաթ ագչէլէրինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէլէրինի միսթահսրպէն ճումասան մատտա հէր կիւն Շուբրաի Պահրիէ Լէվազիմաթ տարիքսինէ կէլմէլէրի իլան օլունսբր։ 1—3

Ֆի 1 Աղուստոս 1322

* * *

Տարիքի պահրիէճէ միւպաեասընա լիւզում կէօրիւնէն 120 լիպրա խթիմ թազիք միւթէհամմիլ վէ պէհէր միւբապաա իւղերինէ 240 լիպրա թազիդիլէ Լոյտիկ մուայենէ հէյլէթինին չահատէթնամէսինի հայիզ 34 ատէա մուխթէլիֆ թուլ վէ գուրթատա պէշէն ուզաղալ սէթարէրաթ քէճէ գատար «սալտարին» պազէր գայնագսրզ պրօրունն իթասրնա թաիպ օլանլարին թէմինաթ ագչէլէրինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէլէրինի միսթահսրպէն ճումասան մատտա պէհէր կիւն Շուբրաի Պահրիէ Լէվազիմ տարիքսինէ կէլմէլէրի իլան օլունսբր։ 1—3

Ֆի 1 Աղուստոս 1322

ՊՕՄ ՏԸ ՖԻԿ

ՏՈՒՓԷՐ 50 ՂՐՇՈՒՆ, ԿԷՍ ՏՈՒՓԷՐ 27 ՂՐՇ.

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

14 Օգուստոս 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		97.85
Օսմ. միաց. գոնս. 4 % բաց.		97.05
» » » գոց.		97.05
Բուլկարի երկաթուղի	ֆր.	145.75
Բէյրութի պարտատուղթ	»	437.—
Օսմանեան մաքս	»	—.—
Օսմանեան Պանքա	»	644.—
Բրէյտի Լիոնէ	»	1168.—
Բարիզի Պատքա	»	1534.—
Աւստրիական Ռանթ	4 %	—.—
Իտալական »	5 %	102.20
Ռուսական » 4 % 1901		—.—
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4 %	96.10
Պալիա Բարա Այսրն	ֆր.	617.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

14 Օգուստոս 1906

Անգլիական Ռանթ	88.06
Օսմ. Միաց. Գոնս. բաց.Գ.Կ.	96.63
» » » գոց. »	96.63
Օսմ. Պանքա	15 87
Պուլկարական 1892	100.50
Ռուսական 4 % 1898—89	73.—
Ցունական Ռանթ	41.50
Զարթրքթ	1.65
Թրանսվալ	—.—
Ռանտման	6 71
Ճաքոնական 4 %	—.—

ՊԵՐԼԻՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

14 Օգուստոս 1906

Գերմանական 3 %	87.80
Օսմ. Միաց Գոնս.	—.—
Օսմ. փոխառութիւն 1903	—.—
Բուլկարի երկաթուղի	144.—
Ռուսական 4 % 1902	—.—
Անատոլ. Երկ. Պարտ. Ա.	—.—
» » » Բ.	—.—
» » Բաժնեթ. 60 %	—.—

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

14 Օգուստոս 1906

Օսմ. Բէյտի	— —
Բուլկարի Երկաթուղի	161.—

ՀՐԴԵՀ

Երէկ գիշեր ժամը 6 ուկէսին հրդեհ ծագեցաւ Սկիւտար, Իճատիէ Ճատէսի, ժամագործ Սիմոն աղայի սեփական պարապ տունէն, և շուրջը տարածուելով մինչեւ թերթիս մամուլը դրուած պահը 8 տուն այրած են, Հրդեհը կը շարունակուի։

ՊՈՍՏՈՆԻ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԹԵՐԹԱԿԻՑ — 84
ԳՐԵՑ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ԺԱՆԻԼ ՎԷՐՆ ՍԻՄՈՆ ԶԷՈՄԱԼԻԿՅԱՆՑ

ԱՐՏԱՌՈՑ ԿՏԱԿ ՄԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ը.

ՕՐԸ 200 ՏՈԼԱՐ

Ժամը ինը քառասուն և եօթ վայրկեան անցած, հեռագիրը ժամանեց մաթեմատիքական ճշտութեամբ։ Արդիւնքը նպաստաւոր չէր։ Մոռցուած չէ որ Ցունիս 2ին, Մաքս Բէալ, որ այն տեսն Շիքակո, մօրը քով կը գտնուէր, գիտցած էր այն արդիւնքը, ինչպէս որ միւս օրերն ալ իմացաւ թէ Հարրիս Քէմպէլ ղրկուած էր Նորթ Տաքօտա, Լիսի Ուէկ՝ Միսուրի, և նաւապետ Եուրիքէն՝ ի Վիսքոնսին։

Մէկ խօսքով։ հեռագրին պարունակութիւնը ո՛րքան ալ աննպաստ ըլլար Հէրման Դիդպերրիի համար, ո՛չ նուազ ապարդիւնակ էր և մարդ չատ դժբախտ ըլլալու էր այդ արդիւնքն ստանալու համար։ Բուեային արդիւնքն էր երկուքով երեք, որ չորրորդ խորչէն կը յանդէր ինիներորդին։ Արդ, ինիներորդը Իլլինոյզի մէկ խորչը ըլլալով, տեղի կար կրկնելու զայն և տասեւչորրորդն ալ նմանապէս Իլլինոյզեան խորչ մը ըլլալով, հարկ էր եռապատկել, այսինքն 15ի վերածել, որ կը տանէր 15րդ խորչը, Լուիզիանա, Նիւ-Օրլէանս։

Արդարեւ, անկարելի էր ասկէ աւելի աննպաստ արդիւնք մը ակնկալել։

Տէր և Տիկին Դիդպերրի պանդոկ դարձան, ներկաներու կասակարանութեանց և ծաղրածութեանց մէջ, ա՛յնպիսի մարդոց քաղուածքով մը, որոնք իրենց գանկին վրայ լախտի ահաւոր հարուած մը կերած են։ Բայց Տիկին Դիդպերրի աւելի տոկուն էր քան իր էրիկը։

— Լուիզիանա՛, Նիւ Օրլէա՛նս, կը կրկնէր Մր. Դիդպերրի, մազերը փետտելով։ Ա՛հ, ինչո՞ւ սանկ տեղէ տեղ կը վազցնեն մեզ։

— Եւ տակաւին պիտի վազենք, յայտարարեց Տիկին Դիդպերրի, թեւերը խաչաձեւելով։

— Ինչ, կը խորհիս որ...։

— Կը խորհիմ Լուիզիանա երթալ։

— Բայց առնուազն 1300 մղոն ճամբայ ունինք։

— Կ'երթանք,

— Բայց 1000 տոլարի բռիմ մը պիտի վճարենք։

— Կը վճարենք։

— Բայց առանց խաղին մասնակցելու պիտի սպասենք մինչեւ որ քուեաները երկու անգամ նետուին։

— Կը սպասենք։

— Բայց քառասուն օրի չափ պիտի մնանք այն քաղաքին մէջ ուր կ'երեւայ թէ ապրուստը սուղ է։

— Կը մնանք։

— Բայց այլ եւս դրամ չունինք։

— Բերել կուտանք։

— Բայց ես չեմ ուզեր։

— Իսկ ես կ'ուզե՛մ։

Ինչպէս կը տեսնուի, Բէյդ Դիդպերրի ամէն բանի պատասխան կը գտնէր։ Անպատճառ իր մէջը վաղեմի խաղամոլի խմոր մը կար, որ հիմա մէջտեղ ելած էր։ Եւ յետոյ, միլիոնաւոր տարիներու հեռապատկերը կը հրապուրէր, կը դիւթէր զինք։

Գէրման Դիդպերրի չփորձեց դիմադրել, որովհետեւ գիտէր թէ օգուտ մը պիտի չունենար։ Քանեներու այն ձախող արդիւնքէն իր եզրակացուցած հետեւութիւնները չատ ճիշդ էին, երկար ու բազմաձախս ճամբորդութիւն մը։ Պէտք էր կտրել անցնիլ Միացեալ Նահանգները ամբողջ, հիւսիս-արեւմուտքէն հարաւ-արեւելք, Նիւ Օրլէանի այս ճոխ ու մեծաձախս քաղաքը, ուր կեանքը չափազանց սուղ էր, քանի որ պարտաւորուած էին ըստ օրինի սպասել քուեաներու երկու անգամ նետուելուն՝ խաղին մասնակցելէ առաջ, ինչ որ դիտել տուաւ Մր. Դիդպերրի։

— Թերեւս, պատասխանեց Տիկին Դիդպերրի, որովհետեւ կարելի է որ դիպուածը մեր խաղակիցներէն մէկը ղրկէ հոն, այդ պարագային անոնց տեղը մենք պիտի բռնենք։

—Որո՞նց տեղը, պոռաց Մ. Դիդպերրի, քանի որ անոնք ամէնքն ալ մենէ առաջ են։

—Եւ ինչո՞ւ համար անոնք ալ պարտաւոր պիտի չըլլան իրենց նպատակէտին հասնելէն վերջ դարձեալ ետ դառնալ և խաղը վերտին սկսիլ սա՛ դարշելի Եուրիքէնին պէս։

Անտարակոյս այս պարագան կրնար տեղի ունենալ։ Իրաւ ալ Շիքակոցի ամոլը բնաւ բախտ չունէր։

—Եւ ասկէց զատ, աւելցուց Մ. Դիդպերրի իբր լրումն դժբախտութեան, իրաւունք ալ չունինք մեզ յարմար թուած պանդոկը իջեւանելու։ Եւ իրաւ ալ «տասնեւինիներորդ խորչ, Լուիզիանա, Նիւ-Օրլէանս» բառերէն ետքը ձախող հեռագիրը սա բառերը կը պարունակէր։— «Էխսկիսիօր պանդոկ»։ Վիճաբանութիւն չէր վերցներ. պանդոկը առաջին կամ քսաներորդ կարգի ալ ըլլար, պէտք էր հոն իջեւանիլ, քանի որ անողոք հանգուցեալին կամքը ասանկ կը հրամայէր։

— Էխսկիսիօր պանդոկը պիտի իջնենք, եւ անաւարիկ բոլոր իրողութիւնը, ըսաւ Մր. Դիդպերրի։

(Շարունակելի)

ԲՈՊԷՐԴ ԳՈԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի 28/10 Մեպտ. Բ. օր։ Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բաղձացուած կատարելութեամբ աւանդելու համար։ Վարժարանիս մասնաւոր բժիշկը՝ ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզներուն և խաղերուն, ինչպէս նաև վարժարանիս ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր և գեղեցիկ մասնաւոր շէնք մը կառուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն։ Երեք տարիէ ի վեր բացուած է նաև փոքր շէնք մը, ուր կ'ընդունուին մինչեւ 10 տարեկան աշակերտներ։ 25—5

ԶԸՐԱԱԹ ՊԱՆՔԱՍԸ ԲԻՅԱՆՔՈՍԸ

ՀԱՍԸԼԱԹԸ ՄՈՒՀԱՃԻՐԻՑՆԻՆ ՄԷՍԱՐԻՆԸ ԻՍՓԵԱՆԻՑԷՍԻՆԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԸՐ

Իրամիչէէր Տէրսաատէքսէ Զբրաաթ Պանքասը իսարէի մէրքէգիչէսիյէ Քէօքրիւտէի բիանգօ շիւպէսիճտէ վէ Օսմանլը Պանգասընճսան վէ թաշրալարտա մէգիիր պանգալար շիւուպաթրնճսոն թէէտիյէ օլունուր։

ԻՒԶԻՒՆՃԻ ՔԷՇԻՏԷ 2 ԻԼՈՒԼ 322 ԹԱՐԻԽԻՆՏԷ ՏԷՐՍԱՏԷԹՏԷ

Թիճարէթ վէ Նաճաա ճէզարէքը ճէլիլէսի սախրէսիճտէ ալէճէկ իճրա իսիլէճէք տիր։

ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ՄԷՃՄՈՒԸ ԱՏԷՏԻ 175,000

ԻՔՐԱՄԻՃԷ ԳԱԶԱՆԱՃԱԳ ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏԻ 28,660

ՊԻՐԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՃԷ 500,000 ՂՐՈՒՇ

Ճնչի իքրամիճէ	Յինչի իքրամիճէ	Հինչի իքրամիճէ	Հինչի իքրամիճէ
250,000 Ղրշ.	125,000 Ղրշ.	50,000 Ղրշ.	25,000 Ղրշ.

ԻՔՐԱՄԻՃԷԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏ Վէ ՄՂԵՏՏԱՐԸ

1	Ասէս	500,000	Ղուրուշ	Իքրամիչի	
1	»	250,000	»	»	
1	»	125,000	»	»	
1	»	50,000	»	»	
1	»	25,000	»	»	
5	»	50,000	»	»	պէճճէրի 10,000 ղուրուշ
50	»	50,000	»	»	» 1,000 »
100	»	50,000	»	»	» 500 »
1000	»	100,000	»	»	» 100 »
27500	»	550,000	»	»	» 20 »
28,660		1,750,000			

Քէշիսէ մաւամէլէսի Զբրաաթ Պանգասը Մէէքիս Իսարէսի Հէյէթիլէ մաճասէպէճէրի վէ Մալիլէ նէգաբէթը ճէլիլէսիլէ Տիվանը Մաճասէպաթան վէ Օսմանլը Պանգասընճսան թաշին օլունան զէվաթ հուզուրրնաա իճրա օլաճուպ, գազանրլան իքրամիլէէր պիր կէօնա թէնզիլաթ իճրա իսիլմէքճէքին՝ թէմամը թէմամնա վէ մէէիսի 20 զուրուշ հիսսայա թէէսիսէ օլաճաղը կիսի քէշիսէ բանասրնաա տախի հէր կիսն չէքիլէն նօմէրօլար էրշէօի կէտնիս կազէթալարա իլն իսիլճէէք սիր։

Պիլէթլէր՝ Տէրսաատէթաէ Զբրաաթ Պանգասը իսարէի մէրքէգիչէսի իլէ Քէօքրիւտէքի բիանգօ շիւպէսիճտէ վէ սիլ ուսմա սարֆլարաա վէ թաշրաաա Զբրաաթ Պանգասը շիւպէ վէ սանսրգլասը իլէ Օսմանլը Պանգասը շիւպէէրինաէ ֆիսուսթի օլանսար։ Թամ իթիպարլյա 25 ատէա պէէթ տլան թիսսէյէ 100ատ ալթը իքրամ իսիլիր, վէ Թարիխը քէշիսէէն պիր նիւն էվվէլինէ գազար իլատ օլունան պիլէթլէր իսթիրաաա օլանուա պէտէլի վէրիլիր։

ԹԱՄ ԴԻԼԷԹԻՆ ՃԻԱՔԸ
1 ԱՏԷՏ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՃԷ

ԵՐԿԱՐ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՃԷ

Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆՍՐՈՅԹԻՒ

396, Բեռա, Մեծ Փողոց, 396
(Եանիի գարեջրատան վերայ յարկը)

Ամենասաստիկ ցաւած ակռաները վ. յրկեանապէս կը բուժեն, ցաւով դիմել և բուժուած վերադառնալու պայմանով։ Արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն յար և նման բնականի, ազատ տրտասանութիւն և կատարեալ ծամողութիւն երաշխաւորեալ։

Դարուս ամենակատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ամառները ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր, և ձմեռները առաւօտէն մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։ 15—50

ՍԱՏԱԳԱԹ

ՀԱԶԸՐ ԷԼ-ԹԻՍ ՄԱՅ ԱԶԱՍԸ

Զաւուռի էկպիրսկ պօսրում խաթը
skrուՆիճեսկ, ճօմկրօ 39

Էն ա՛լա քամաշլարատն ի՛մալ օլունուպ մաղազամդատ ֆիրուխթ օլանան բամարլամա վէ հազրը էկպիսէլէր մէճանէթ վէ զէրաֆէթի ճիէթլէթ բաղպէթը ուսուսիլէէ մազմոր օլմուպտր։ Իչպէ մաղազատա էկր նէվ օն մօտա էրքէք վէ չօճուք էլէիճէլէրի մէվճուտ օլմագլա թէչրիթէ բաղպէթ պուլուրատաղ զէվաթը քիրամրն մէմ. նուն գրանճագլարը թէլէրին օլունուր։ ԹԻԼԱԹ ՄԱԳԹՈՒ. միչեէրիլէր իչդու մաղազամրզրն տիկէր մաղազալարատն թէկերիւզը իչիւն (30) նօմէրօրնա վէ ՍԱՏԱԳԱԹ նամրնա տրգագթ իլէմէլէրի թէվսի օլունուր։

ԲՕԼԻԽՐՕՆ ՔԱՐԻԵԱՏԱՔԻՍ
25—50 ՎԷ ԷՎԼԱՏԸ

ԱԲՕՍԹՕԼԻՔ ԻՆՍԹԻԹԻՒԹ, ԳՕՆԱ

(ՃԷՆԱՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ)

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կ'սկսի Սեպտ. 13/26ին։ Հաստատութիւնս կէտ նպաստակի ունենալով Բարձր և միանգամայն Գործնական Լրութիւն մը տալ ուսանողներուն՝ կ'աւանդէ Օսմ., Հայ., Անգլ., Ֆրանս., և Յունարէն (Յոյներու համար) լեզուները, ինչպէս նաև բնական, բնագրամանական, փիլիսոփայական, ուսողական, վաճառականական, և. գիտութիւններ։ Մեծ խնամք կը տանի աշակերտներու ֆիզիքական առողջութեան և բարոյական մարքութեան։ Դիւրօթիկներու դպ. տարեթոշակն 10 օսմ. ոսկի։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Տնօրէն Տքթ. Ա. Ց. Հայկազեան 10—5

ՄԱՐԹՈՂԼՈՒ ՔԻԹԻԹԻՊԻԱՆԷՍԻ

Էսկի-Զապիճ Ճաsskսh Նօ. 72

Քիւթիպանէի մէզբուր ռէիսի, էրմի օնէսէն պէրու Տէրսաատէթ քիթապճիլէք իմէէքտէ օլուպ, պուքերրէ իւնվանը մէզբիւրլա քիւսատէլէմիշ օլաուղու տիւքքեանաա պուլունան թիւրքճէ հէր նէվ, քիթիւպի տիրգա վէ էմրտիտ մէվճուտ օլուպ, էրմէնիճէ վէ ֆրանսրզճա սասրլաբր տախի թէսարիք իտէրէք օրիսբրլ վուգսրնտա մանալէրինէ կէօնաէրիր. էնանի իչուն խաւուսի ըզօնթօլաբ վար տրբ։ Տէրսաատէթտ մինթէյրիր կապէթալարա ապօ՛է գայա վէ գապալ իտէր։ Սըֆարբլարատա տիւրաթ ախղ ու իթատա իսթիգամէթ վէ մասմէլէօնտէի ինթիգամ պիր քէրրէ վուգսր պուլօնագ մրբաճատթ նէթիճէօնտէ տիլաշլուճագ տրբ։ 2—10

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նպատակն է՝ բնիկ ու ամերիկացի ուսուցիչներու կարող ձեռքաւու խումբով՝ տալ իր ուսանողներուն հիմնական, առողջ դաստիարակութիւն մը համաձայն գործնական կեանքի պահանջումներուն։ Աշակերտները կը վայելեն բժշկական և բնանսեկան կատարեալ խնամք վարժարանին մասնաւոր բժշկին, գիւերօթիկ 4 ուսուցիչներու անմիջական հսկողութեան և Տիկին Զէյմարբսի մայրական հոգածութեան տակ։ Նորատարոյց և գեղեցիկ շէնք մը կ'ատելնայ վարժարանին օգուտ։ Հիւանդ չենք մը կ'ատելնայ իր մէջ պարունակելով ընդարձակ սրահ մը, գրատունը և մարմնամարզարանը։

Վարժարանին վերամուտը կը սկսի Սեպտ. 5ին (Ը. Ե.)։ Դպ. օր ինչ ինչ նորագոյն կարգադրութիւններով։ Ցառոյիկայ տարեշրջանին աւելի ոյժ պիտի տրուի ֆրանսերէնի, իսկ անգլերէնի համար պիտի չարունակուին այն կարգադրութիւնները որոնք անցեալ տարի մեծապէս արդիւնաւոր եղան աշակերտները զարգացնելու լեզուին գործնական վարժութեանց մէջ։ 3 ամիսէն գիշերօթիկ ուսուցիչներու մասնաւոր խնամքին տակ։

Գիւերօթիկներուն տարեթոշակն է 16 Օսմ. ոսկի, որուն եէսք վճարելի է Սեպտ.ին սկիզբը, իսկ մնացեալը՝ Յունվարի մէջ։ Գործիական երաժշտութեան դաս ուսանողները պիտի վճարեն տարին 1ուկէս Օսմ. ոսկի։ Աւելի տեղեկութիւնք համար դիմել Մր. Բիթի Լամ վարժարանին Պոստ գործատարը Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի, Պալպլը Հան ա, կ. Պոլիս, և կամ Տնօրինութեան, Պարտիզակ։

Թէ հին և թէ նոր աշակերտք էթէ կ'ուզեն Հայասէր Բարէյէն Իզմիտ կէտգնով ճամբորդել, պէտք է դիմեն Գ. Շահպազեան Էֆէնտիի և իրենց անուն. ներ արձանագրել առն մինչև օգոստոս 17/30։ 4—14

HUILE de HOGG

ՀՕԿԻ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂ

Հանրածանօթ են այն առաջնակարգ արդիւնքները որոնք վարատարդ, անարիւն կամ կուրծքի հիւանդութիւն ունեցող անձերը կ'ստանան թարմ մորթի եղանդէն հանուած իւղը ջրոցածելով։ Այսու հանդերձ, կարեւոր արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար, անհրաժեշտ է որ այս իւղն ըլլայ անարատ և բնական։ Աւելորդ է ըսել որ պէտք է զգաստանալ կեղծ կամ տարբեր իւղերէ, որոնք փոխանակ գեղեցիկ արդիւնքներ տալու, առողջութիւնը խանգարելու միայն կը ծառայեն։ Հօկի իւղը ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ անարատութեան և ազդեցութեան, որոնք անհրաժեշտ են հիւանդներուն։ Իր անմրսելի գերազանցութիւնը տալի քան 50 տարիէ ի վեր ճանչցուած է ամբողջ աշխարհի բժիշկներուն կողմէ և վարժարատած է բոլոր արուեստանոցներէն։ Հօկի իւղը եռանկիւնաձեւ չիչերով միայն կը ծախուի։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջեցէք գործարանատէրերու միութեան երաշխաւորութեան դրոշմը։

Զկան իւղ չկրող խմողներուն կը յանձնարարուի ՀՕԿԻ ԷՄԻԼՍԻՕՆԸ որ ունի իւղին ազդեցութիւնը ունի կատարելագործ։ Կեդրոնատեղի Կ. Գօլիս Եսատիճան խան 23—25 Պլ. Է. Մանոնի վաճառատուն։ 47—50

ՏՕՔԹ. ԼԵՈՆ Լ. ՊՈՎԼՈՍԷԻ

Այս անգամ հաստատուած է Մագրիպէ, Ճէվիզիէ։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր բնակարանը, առաւօտէն մինչեւ երեկոյ։ Շաբաթ օրերը ձրի։ 17—30

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ս. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՆՈՒՔ ԿԵՍԱՐԻՈՅ

Հաստատեալ 1888 Մայիս 1

Վարժարանիս 20րդ տարեշրջանը պիտի սկսի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 1ին։ Դասերը կ'սկսին Սեպտեմբեր 4 Բ. օրը։

Վարժարանիս մէջ կը տրուի զուտ տոմսային կրթութիւն և կ'աւանդուին.—Օսմ. Հայ. Ֆրանս. Անգլ. լեզուները, Բնական և Քաղաքական գիտութիւնք և այլ ուսմունքներ, խնամով, ընդարձակ ու գործնական կերպով։ Համարակալութեան և վաճառականական սկզբունքներուն մեծ կարեւորութիւն պիտի տրուի ներկայ շրջանին մէջ։

Վարժարանս չահու համար բացուած չէ, և մանաւանդ չատ ժամ միջավայրի մը մէջ գտնուելուն պատճառաւ, ուսանողի մը տարեկան թոշակն է միայն (12) տասներկու լիրայ օսմ. որուն կէսը կանխիկ և միւս կէսն ալ Մարտի սկիզբը նոյնպէս կանխիկ կը դանձուին։ Մի անգամմ համար դպրոցական մուտքի դրամ կ'առնուի (1/2) կէս լիրայ օսմ.։

Ուսանողին դրական և դասական ամէն պիտոյքի, ճերմակեղէնի լուացման, սափրուելու, բժիշկի և դեղօրեից ծախքերը վարժարանէս կը հոգացուին։ Հագուստ, ճերմակեղէն և այլ ամէն զգեստեղէնք, ինչպէս նաև երկար տեւող հիւանդութեանց և երկրորդ բժիշկի մը պէտքն զգացուելու պարագային տեղի ունեցած ծախքերն ուսանողաց կը վերաբերին։

Զրի, կիսաթոշակ և նոյն իսկ ամենափոքր պակաս թոշակով ուսանող ամենեւին չընդունուիր։ Ընդունուելու համար եղած ամէն առաջարկութիւններն երբէք նկատի չեն առնուիր, և խսպառ անպատասխանի կը մնան։

Ներկայ շրջանին մէջ 15—20 թուչակաւոր ուսանողներ հաշիւ կրնանք ընդունիլ, ներկայ ուսանողաց թոշակ բազմութեան պատճառաւ, և կը շարունակենք վարժարանն իր նախկին կանոնաւոր և բարձրագոյն ընթացքին մէջ, ինչ որ ալ ըսեն անտեղի առարկողներ։ 6—6

"ՕՄԷԿԱ,,

5 սէնթ իչիւն թէկսէֆիւա օլունմուչ այարը սաաթլար, գատրն վէ էրքէք իչիւն էնվալ չէչիր։

Եէկհանէ տէրօ-զիթօսը
Տէրսաատէթտէ

ՕՐՕՉՏԻ-ՊԱՔ

16—50

ՏԷՄԻՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ

Գում-Գապու, Զիֆթէ Կափի

Երկսեռ Մանկապարտէզ, Նախակրթարան և բարձր։ Ուսումնարան, ուր բնամբով կ'ուսանուին Հայերէն, Օսմաներէն, Ֆրանսերէն և Անգլիերէն լեզուները։ Ժամանակիս կրթական պահանջումներուն համեմատ գործնական ուսումն և գիտութիւնք, առեւտրական գիտելիք, նախատարերք իրաւաբանութեան և ժողովրդական բժշկութեան (médecine populaire) ուսուցչական ընտիր և ձեռնհաս մարմնոյն կողմէ, որ կազմուած է 16ի չափնայուն և այցելու ծանօթ և ձեռնհաս անձնաւորութիւններէ։ Աղջկանց բաժին համար մասնաւոր խնամքով կ'աւանդուին ձեւի, կարի քառօրի, ասեղնագործութեան և ասեղնանարդութեան (peinture à l'aiguille) ճիւղերը։

Դանակի, մանտոլինի, ջութակի, ֆլիւթի և ուտի մասնաւոր դասեր կը տրուին կարող վարպետներու ձեռամբ։

Վարժարանս իր առաջին շրջանը յաջողութեամբ բոլորելէ յետոյ, արձակուրդ չունենալով, երկրորդ շրջանը սկսած է ամառնային եղանակի կիսարեայ դասաւանդութիւնք կը շարունակուին Օգոստոս 1էն է վեր։

Նոր աշակերտ ալ փափաքող ծնողք կը հրաւիրուին բնակիչ Տնօրէնութեան հետ։

Հիմնադիր Տնօրէն
Լեզուագիտական վարժարանի
6—10 Կ. Ս. ՏԷՄԻՐԵԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔՈԼԷՃ ԱՂՋԿԱՆՑ

ԻՍԿԻԻՏԱՐ

Վարժարանիս վերամուտը տեղի պիտի ունենայ Սեպ. 14ին։ Դիշերօթիկները կ'ստանուին 13ին։

Դիլճն այս տարի տեղայ անցկութեան պատճառաւ պիտի չընդունի 14 տարեկանէ վար աշակերտուհիներ։ Մակայն ուսումնարանի չորս կարգերու և նախապարտական բարձրագոյն երեք կարգերու աշակերտուհիներուն ամէն կերպով պիտի ընդունի և, եթէ հնար ըլլայ, պիտի աւելցնէ ալ՝ սովորական դիրութիւնները։ Այս եօթը կարգերու աշակերտուհիներուն թիւը պիտի չզերազանցի, և ըստ սովորականին մասնաւոր աշակերտուհիներ պիտի ընդունուին գուլեհին մէջ։

Սեպ.ին վարժարանս ընդունուիլ ուզողներ կանխաւ դիմում ընելու են։ Նամակները էրնան Տր. Փէթրիքի ղրեալիլ Անգլ. Նամակատան չնորհիւ։ Կարելի է նաև անձամբ Գալիճ երթալ Սեպ. 1է ետքը։ 10—3

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ա. ՂԶԿԱՆՑ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ

Գատքգիւղ, Մեհիրտար ճասskսh

Հաստատուած 1901 մայիս 1ին

Բարձրագոյն գնահատման և քաջալերութեան մէջ հինգ արդիւնաւոր տարիներ յաջողութեամբ բոլորելով, վարժարանս մտած է իր 6ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻՆ մէջ, իբրեւ Բարձրագոյն Վարժարան Աղջկանց։

Վարժարանս հաստատուած է նորագոյն յայտարարակ և օգտաւոր չէնքի մը մէջ, որ իր ներքին բաժանումներով և օդաւէտ դիրքովն ալ դպրոցական ամէն յարմարութիւն կը միացնէ իր մէջ, գիւերօթիկ և ցերեկեայ աշակերտուհեաց համար հանգստաւէտութեան և առողջապահական ամէն պայման լրացնելով։ Կ'ուսանիսի ասմնայի, լուրջ կրթութեան մը հետ լեզուաց (Թուրք. Հայս Ֆրանս. Անգլի.) և գիտական անհրաժեշտ ծանօթութեանց հիմնական ուսումը։ Ֆրանսայի և Անգլիայի կարող վարժուհիներ իրենց յատուկ խնամքին և հոգատարութեան առաջեւ ըրած են Ֆրանս. և Անգլ. լեզուաց խօսելավարժութիւնը (բաաphի)։ Ձեռնհաս ուսուցչուհիներ և վարժուհիներու բարի խումբ մը սառնած է գործադրութիւնը ուսմանց Մրայրին որ կազմուած է նոր նպատակայարար կերպով՝ աղջկանց խրատնամեայ և հիմնական կրթութեանը համար։ Մասնաւոր խնամքով կ'աւանդուին նաև Առաջին Տնտեսութիւն. Կարուձեւ Աշխատագործութեան գեղեցիկ տեսակները (ձեռքով և մեքենայով), նաև ձայնական և գործիքային երաժշտութիւն, մասնաւորապէս դաշնակ։ Դիշերօթիկներու համար կատարեալ ռեժիմ և ընտանեկան անձերի խնամք։ Վարժարանս, իր տարեկան որոշեալ թոշակէն դուրս, չունի կարգ մը օտար վարժարանաց յատուկ այն բացառիկ ծախքերը՝ որոնք տարեայ վերջ զարմանալի գումարի մը կը յանգին։

Տարեան որ և է եղանակի մէջ նոր աշակերտուհի կ'ընդունուի։ Վարժարանին Ցայսգիրը փափաքողաց կը դրկուի։ Բանակցութեան համար պէտք է գրով կամ անձամբ դիմել առ Հիմնադիր-Տնօրէնն կամ առ Տեսչուհին ի վարժարան։

Թլակերտուհեաց վերամուտը տեղի պիտի ունենայ 1 Սեպտ. Ուր.։ իսկ դասերու սկզբնաւորութիւնը՝ Սեպտ. 4 Բ.։

Հիմնադիր—Տնօրէն
Ց. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ
Տեսչուհի
ՕՐ. ՀՐ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ
5—12

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՄԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՈՐԻՔ

Մինչեւ որ չտեսնէք և չուսումնասիրէք խնամ ածան ասկագիններ և խնամ տուսաաներն պայմանները

"ՖՐԻՏՐԻԽ ՎԻԼՀԷԼՄ"ի

"Friedrich Wilhelm,,

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՈՐԻՔԻՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՊԵՐԼԻՆ, 1866ԻՆ

Կը գտնէ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍ. ԿԱ. ՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ուղղակի հսկողութեան ատ

Ապահովագրութիւն խառն. ընտանեկան, ժողովրդական և մանուկներու, կենսաթոշակ եւլն. եւլն.

ՄԻՆՉԵՒ 1905 ԴԵԿՏ.Ի ՎԵՐՋԸ ԿՆԿՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳՈՐՈՒԹԻՒՆ

1,040,000,000 ՖՐ.

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ (տարի հաշուով)

82,069,055 ՖՐ.

ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

117,268,910 ՖՐ.

ԳԱՆՁՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ ՄԻՆՉԵՒ 1905

25,403,875 ՖՐ.

2,015,988 հոգի ապահովագրուած են մինչեւ 1906 Յունվար 1

Ընկերութեան դրամատուներն են Օսմ. Կայս. Պանքան
Բաչխպանը (Գերմ.Կայս.Պանք.)
Ս. Պլայխրոէր դրամատունը

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

Ջ. Կ. ՋՕՆՍԸՆ ԵՒ ԸՆԿ.

J. G. Johnson & Cie

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԴԻՄԱՑ

Թարգմանչաց խառն. ՂԱԼԱԹԻԱ Կ. ՊՕԼԻՍ

Արդիւնաւոր գործակիցներ կը փնտռուին, առաջնակարգ յանձնարարականներ ներկայացնելու պայմանով։

ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ

ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԵՒ

ԵՐԿՍԵՌ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ

Բանկալթի

Գրդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանիս Գրդ տարեշրջանին վերամուտը, յետ ամառնային արձակուրդի, տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Օգոստոս 28ին և դասախօսութիւնները նոյն օրը պիտի սկսին։

Կը հրաւիրուին աշակերտաց ծնողքը և նոր աշակերտ տալ փափաքողները, այցելել վարժարանս և տեսակցիլ Տնօրէնութեան հետ արձանագրել տալ իրենց որդիները յաշակերտութիւն։

Կ'ընդունուին նաեւ այցելու աշակերտուհիներ, ձեւագիտութեան, նկարչութեան և ուսման ուզողներ համար։

Աշակերտաց և աշակերտուհեաց արձանագրութիւնները կը սկսին Օգոստոս 1էն և տեղի կ'ունենան ամէն օր կէս օրէ առաջ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ց. Գ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

18 Յուլիս 1906 8—12